

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva**

Ochrana majetku v novém trestním zákoníku

Kamila Zvěřinová

**Bakalářská práce
2012**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kamila Zvěřinová**
Osobní číslo: **E09426**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**
Název tématu: **Ochrana majetku v novém trestním zákoníku**
Zadávací katedra: **Ústav veřejné správy a práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je provést rozbor a zhodnocení ochrany majetku za pomoci norem trestního práva, jež jsou obsaženy v novém trestním zákoníku, a to včetně upozornění na případné nedostatky a návrhu opatření k jejich odstranění — Stručná charakteristika nového trestního zákoníku a jeho významu v rámci právního řádu České republiky.

Práce bude obsahovat:

- Trestné činy proti majetku - základní přehled a podrobnější charakteristika nejvýznamnějších skutkových podstat
- Další skutkové podstaty trestných činů významných pro ochranu majetku.
- Stručné shrnutí se zaměřením na opatření vhodná k odstranění zjištěných nedostatků.

Rozsah grafických prací: —
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

FENYK, Jaroslav, et al. Trestní zákoník a trestní řád : průvodce trestně právními předpisy a judikaturou, I. a II. díl. 1. vydání. Praha : Linde Praha, 2010. 2000 s. ISBN 978-80-7201-808-6.

Listina základních práv a svobod vyhlášená pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů

ŠAMAL, Pavel, et al. Trestní zákoník, Komentář, I. a II. díl. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 2010. 2500 s. ISBN 978-80-7400-109-3.

ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Josef Sedláček**
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **29. června 2011**

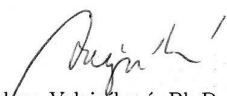
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2012**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. srpna 2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 6. 2012

Kamila Zvěřinová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych rád poděkovala svému vedoucímu práce Mgr. Josefovi Sedláčkovi za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování diplomové práce.

ANOTACE

Práce si klade za cíl zhodnotit a rozebrat ochranu majetku za pomoci norem trestního práva, které jsou obsaženy v novém trestním zákoníku. První část práce čtenáře seznamuje s novým trestním zákoníkem a jeho funkcí v Českém právním řádu. A zároveň upozorňuje na hlavní změny, které byly přijaty v nové úpravě. Druhá část práce je zaměřena na popis skutkových podstat trestných činů proti majetku a trestných činů, které jsou důležité z hlediska poškození majetku. Konec práce se pak zabývá problematikou trestní odpovědnosti právnických osob.

KLÍČOVÁ SLOVA

trestní právo hmotné, trestní zákoník, trestný čin, majetek, krádež, zpronevěra

TITLE

Protection of property in the new Criminal Code

ANNOTATION

This thesis analyzes and evaluates protection of property by means of criminal law norms contained in the new Criminal Code. The first part introduces reader with a new Criminal Code and its function in the Czech legal order. And also refers to main changes that were accepted in the new regulation. The second part is focused on description of the facts of criminal offences against property and criminal offences which are important from the point of property damage. The end of thesis deals with criminal liability of artificial persons.

KEYWORDS

Criminal substantive law, Criminal Code, criminal offence, property, theft, embezzlement

OBSAH

ÚVOD	10
1 TRESTNÍ PRÁVO.....	12
1.1 TRESTNÍ PRÁVO HMOTNÉ	12
1.1.1 Zásady trestního práva hmotného.....	12
2 NOVÝ TRESTNÍ ZÁKONÍK A JEHO VÝZNAM V RÁMCI PRÁVNÍHO ŘÁDU ČESKÉ REPUBLIKY	15
2.1 NOVÝ TRESTNÍ ZÁKONÍK.....	16
2.2 DŮVODY VYDÁNÍ NOVÉHO TRESTNÍHO ZÁKONÍKU.....	17
2.3 ZMĚNY TRESTNÍHO ZÁKONÍKU V OBEČNÉ ČÁSTI.....	19
2.4 POJEM TRESTNÉHO ČINU	22
2.4.1 Znaky trestného činu.....	22
2.4.2 Porovnání trestného činu podle trestního zákona z roku 1961 k trestnímu zákoníku z roku 2009	23
3 TRESTNÉ ČINY PROTI MAJETKU	25
3.1 OBEČNĚ O TRESTNÝCH ČINECH PROTI MAJETKU	26
3.2 JEDNÁNÍ OBOHACOVACÍ.....	28
3.2.1 Krádež § 205.....	28
3.2.2 Zpronevěra § 206.....	31
3.2.3 Podvod § 209, pojistný podvod § 210, úvěrový podvod § 211, dotační podvod § 212	32
3.2.4 Lichva § 218	34
3.2.5 Zatajení věci § 219	35
3.2.6 Provozování nepoctivých sázek § 213	35
3.3 JEDNÁNÍ POŠKOZOVACÍ.....	36
3.3.1 Poškození cizí věci § 228.....	36
3.3.2 Zneužívání vlastnictví § 229	37
3.3.3 Porušení povinnosti při správě cizího majetku § 220 a porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti § 221.....	37
3.3.4 Poškození věřitele § 222, zvýhodnění věřitele § 223, způsobení úpadku § 224.....	38
3.3.5 Porušení povinnosti v insolvenčním řízení § 225 a pletichy v insolvenčním řízení § 226	39
3.3.6 Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku § 227.....	40
3.3.7 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací § 230, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat § 231 a poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti § 232.....	40
3.4 KRÁDEŽE UŽITKU, TZV. FURTUM USUS.....	41
3.4.1 Neoprávněné užívání cizí věci § 207.....	41
3.4.2 Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru § 208	42
3.5 ZÍSKÁVÁNÍ PROSPĚCHU Z TRESTNÉHO ČINU JINÉ OSOBY	43
3.5.1 Podílnictví § 214 a podílnictví z nedbalosti § 215.....	43
3.5.2 Legalizace výnosů z trestné činnosti § 216 a legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti § 217 43	
3.6 VÝŠE TRESTŮ TRESTNÝCH ČINŮ PROTI MAJETKU	44
4 OCHRANA MAJETKU V DALŠÍCH SKUTKOVÝCH PODSTATÁCH TRESTNÍHO ZÁKONÍKU	46
4.1 HLAVA II.: TRESTNÉ ČINY PROTI SVOBODĚ A PRÁVŮM NA OCHRANU OSOBNOSTI SOUKROMÍ A LISTOVNÍHO TAJEMSTVÍ.....	46
4.2 HLAVA IV.: TRESTNÉ ČINY HOSPODÁŘSKÉ	47
4.3 HLAVA VII.: TRESTNÉ ČINY OBEČNĚ NEBEZPEČNÉ	48
4.4 HLAVA VIII.: TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ	48
4.5 HLAVA XII.: TRESTNÉ ČINY VOJENSKÉ.....	49
5 TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB A OCHRANA MAJETKU.....	50
ZÁVĚR.....	53
POUŽITÁ LITERATURA	55

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Porovnání obecné části trestního zákoníku	20
Tabulka 2: Porovnání zvláštní části trestního zákoníku	21
Tabulka 3: Hranice výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci a jiné majetkové hodnoty	27

SEZNAM ZKRATEK

LZPS	ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů
Sb.	Sbírka zákonů
Sb. rozh. tr.	Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ve věcech trestních
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů

ÚVOD

Hlavním cílem práce Ochrany majetku v novém trestním zákoníku je rozbor a zhodnocení ochrany majetku za pomoci norem trestního práva, jež jsou obsaženy v novém trestním zákoníku s případným poukázáním na nedostatky a návrhy na jejich řešení.

Právo vlastnit majetek je zaručeno v jednom z nejdůležitějších právních dokumentů České republiky, v Listině základních práv a svobod. Na základě článku 11 LZPS „*má každý právo vlastnit majetek*“, kromě toho také článek 11 zavazuje vlastnictví, zaručuje dědění, vymezuje podmínky vyvlastnění a zároveň jej chrání před neuzákoněnými daněmi a poplatky. Nikomu tedy nemohou být tato práva odepřena. Právo, které je zaručeno, však musí být také chráněno.

Jedním z nejpřísnějších prostředků, který zaručuje potrestání viníků poškozující majetek je trestní zákoník. Trestní zákoník má charakter kodexu, stanovuje obecné podmínky trestnosti a definuje jednotlivé skutkové podstaty trestných činů. Zároveň také reflektuje politickou a společenskou situaci státu. Vzhledem k tomu, že v České republice se během posledních padesáti let změnila politická poměry, bylo potřeba sestavit nový trestní zákoník, který by reagoval především na změny, které se udály v posledních dvaceti letech, kdy došlo ke změně politického režimu.

V první kapitole práce jsem se zabývala obecně trestním právem se zaměřením na trestní právo hmotné, které je postaveno na trestním zákoníku, a jehož základní zásady se také promítají do základních ustanovení a skutkových podstat zákona č. 40/2009 Sb., o trestním zákoníku.

V souvislosti s přijetím nového trestního zákoníku, jsem se ve druhé kapitole zabývala jeho charakteristikou a také jeho významem v českém právním řádu. Zároveň jsem upozornila na některé důležité změny, které nový trestní zákoník přinesl v obecné části i v jednotlivých skutkových podstatách oproti dřívější právní úpravě. Jednou z nejdůležitějších změn je pojetí trestného činu, které bylo změněno z formálně – materiálního pojetí na pouhé formální pojetí, což v konečném důsledku mělo i za příčinu změny skutkových podstat jednotlivých trestných činů uvedených ve zvláštní části trestního zákoníku.

Majetek může být poškozen hlavně trestnými činy proti majetku, které jsou uvedeny v hlavě páté hlavě trestního zákoníku. Třetí kapitola se zabývá jejich základní charakteristikou a rozdělením. V jednotlivých podkapitolách, které jsou rozděleny na základě základních vlastností činů, jsou pak rozepsány jednotlivé skutkové podstaty trestných činů proti majetku v návaznosti na změny, které zavedl nový trestní zákoník.

Majetek však není poškozován jen trestnými činy proti majetku, ale také jednotlivými ustanoveními v ostatních hlavách zvláštní části trestního zákoníku. Čtvrtá kapitola je zaměřena na nejdůležitějších skutkové podstaty trestných činů, které mohou být namířeny proti majetku. Zaměřila jsem se především na trestné činy hospodářské, trestné činy proti životnímu prostředí, jejichž trestnost je nově samostatně upravena či na trestné činy vojenské, které jsou namířeny proti majetku, který je ve vlastnictví Armády ČR.

V poslední kapitole jsem se rozhodla věnovat nové právní úpravě trestní odpovědnosti právnických osob v návaznosti na trestné činy proti majetku. Vzhledem k tomu, že tato úprava je významným zásahem do dosavadního chápání trestní odpovědnosti v rámci trestního práva.

Při zpracovávání práce jsem vycházela z judikatury a právních norem, nejdůležitějším pramenem byl zákon č. 40/2009 Sb. o trestním zákoníku ve znění pozdějších předpisů a také zákon č. 140/1961 Sb., o trestním zákonu ve znění pozdějších předpisů.

Zhodnocení ochrany majetku jsem provedla metodou porovnání, při které jsem využívala zákon o trestním zákoníku a jeho dřívější úpravu zákon o trestním zákonu z roku 1961.

1 TRESTNÍ PRÁVO

České trestní právo se řadí do veřejnoprávního odvětví českého právního řádu. Trestní právo je charakterizováno trestněprávními normami, které vytvářejí základní strukturu trestního práva a regulují chování jedinců v trestněprávních vztazích [3].

V České republice se trestní právo dělí na právo hmotné (materiální), které vymezuje trestný čin a jakou sankci je za něj možno uložit, a trestní právo procesní (formální), které upravuje trestní řízení, tj. procedurální postup trestních orgánů v trestních věcech.

Obě části trestní práva jsou vzájemně velice úzce propojená. Trestní právo hmotné je totiž uplatňováno prostřednictvím trestního práva procesního, jenž upravuje postup orgánů činných v trestním řízení o konkrétních spáchaných trestných činech tak, aby byly trestné činy náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Hlavním pramenem trestního práva hmotného je zákon č. 40/2009 Sb., o trestním zákoníku ve znění pozdějších předpisů a trestní právo procesní je komplexně upraveno v zákoně č. 141/1960 Sb., o trestním řádu ve znění pozdějších předpisů [8].

1.1 Trestní právo hmotné

Základním účelem trestního práva hmotného, tedy i trestního zákoníku, je ochrana nejdůležitějších právních statků, mezi které patří zájem společnosti, ústavní zřízení České republiky, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob před trestnými činy.

Trestní právo hmotné má čtyři základní funkce, jsou jimi ochranná funkce, preventivní funkce (tj. předcházení a zamezování trestné činnosti), represivní funkce (tj. vytváření podmínek pro převýchovu pachatelů, jejich sociální integraci atd.) a regulativní funkce (tzn., že zakotvuje podmínky ukládání trestů, trestní odpovědnosti beztrestnosti a definuje výchovné a ochranné opatření atd.) [8].

1.1.1 Zásady trestního práva hmotného

Trestní právo hmotné je postaveno na pěti základních zásadách, které tvoří koncepci trestní odpovědnosti i systému sankcí. Mezi základní zásady trestního práva hmotného náleží [8]:

- a) zásada *nullum crimen sine lege* tzn. „jedině zákon stanoví, která činnost je trestná a jakým trestem se postihuje“, a *nulla poena sine lege*, která říká „trestný čin může být postižen jen trestem (trestním opatřením), který zákon výslovně stanoví“.

b) zásada subsidiarity trestní represe

Zásada subsidiarity trestní represe je upravena v trestním zákoníku v § 12 odst. 2, podle kterého „*trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného předpisu*“ [19]. To znamená, tedy že normy trestního práva mohou být použity pouze v případech, které jsou společensky škodlivé, a současně uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu je nepostačující.

Nový trestní zákoník z roku 2009 přináší zpřísnění trestní represe ve srovnání s trestním zákonem z roku 1961. Zavádí nové kasuistické skutkové podstaty, ve kterých jsou postihována dosud netrestná jednání např. podstata dotačního podvodu.

Nový trestní zákoník také zvýšil hranice trestní sazby trestu odnětí svobody na dvacet let a u výjimečného trestu na dvacet až třicet let. Také byly zvýšeny sazby trestu odnětí svobody u jednotlivých trestných činů jako například u trestných činů proti životu a zdraví, úmyslného podílnictví nebo trestného činu opilství. Zvýšení hranice odnětí svobody tak způsobí nemožnost uplatnění různých forem odklonů či alternativních trestů, což nakonec vede k zostření trestní represe.

c) zásada humanismu

Zásada humanismu zajišťuje přiměřenou ochranu jak obětem trestné činnosti, tak pachatelům. Státní orgány se musí chovat k pachatelům lidsky a bez diskriminace, a zároveň sankce, které ukládají, by měly být rozumné.

Zákonnou úpravu zásady lze najít hlavně v LZPS. Například podle čl. 7 odst. 2 LZPS „*nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu*“ [10], a podle čl. 6 odst. 3 LZPS se nepřipouští trest smrti. Trestní zákoník zaručuje v § 37 odst. 2, že „*pachateli nelze uložit kruté a nepřiměřené trestní sankce. Výkonem trestní sankce nesmí být ponižena lidská důstojnost*“ [19].

d) zásada individuálních odpovědnosti fyzických osob a právnických osob u zákonem stanovených trestných činů.

e) zásada odpovědnosti za zavinění

Trestní odpovědnost je odvozená od splnění celé řady podmínek, jednou z nejdůležitějších je existence určitého psychického vztahu ke skutečným, kterými byl trestní čin spáchán. Tento vztah určuje tzv. subjektivní stránku trestného činu a na základě obsahu tohoto vztahu se pak určí, zda se jedná o zavinění úmyslné nebo nedbalostní [8].

Všechny funkce, jaké má trestní právo hmotné a zásady na kterých je postaveno, se samozřejmě promítají i do trestního zákoníku. Přesto, že nejsou některé zásady přesně a vysloveně v něm upraveny, tak jsou tyto zásady jakýmsi stínovými solnými sloupy, na kterých je trestní zákoník postaven. Zásada humanismu a zásada nullum crimem sine lege, nulla poena sine lege zajišťují, jak ochranu pachatelů před nepřiměřenými a nezákonnými prostředky, tak i ochranu obětem trestných činů, aby bylo dosaženo spravedlnosti. Jelikož jsou obě zásady postaveny na LZPS není možné, aby je trestní zákoník nerespektoval.

2 NOVÝ TRESTNÍ ZÁKONÍK A JEHO VÝZNAM V RÁMCI PRÁVNÍHO ŘÁDU ČESKÉ REPUBLIKY

Právní řád je důležitou součástí dnešní vyspělé společnosti už po delší dobu. Přesto, že se považujeme se vyspělou a inteligentní rasu, bez zákonů by se společnost, s největší pravděpodobností zhroutila. Každá společnost totiž potřebuje určitá pravidla, kterými by se měla řídit. Tyto pravidla většinou vychází ze zvyků, které se pak dále dědí na další generace. Může jít jen o projevy slušnosti nebo i závažnější zvyky například trestání. V minulosti to mohla být jen nepsaná pravidla, ale s rozvojem společnosti bylo potřeba tyto pravidla zakotvit a roztrždit. Dnes jako ve většině zemí, hranice právního řádu tvoří Ústava. Ústava ČR zaručuje základní práva a povinnosti každému bez rozdílu, a ústavní soud dohlíží, aby zákony byly v souladu s ústavním pořádkem a nedocházelo k porušování práv a základních svobod občanů.

Důležitou součástí právního řádu České republiky je také trestní zákoník. Trestní zákoník má charakter kodexu a je srdcem trestního práva hmotného. Zákon č. 40/2009 Sb., o trestním zákoníku se dělí do dvou částí, na obecnou část a zvláštní část. Obecná část definuje působnost trestního zákoníku, trestní odpovědnost, druhy zavinění, pachatele, také druhy trestů, ochranná opatření a další základní informace. Naproti tomu zvláštní část již obsahuje základní skutkové podstaty trestných činů a základní podmínky, které podmiňují jejich trestnost.

Trestní zákoník navazuje na mnoho jiných zákonů. Velice úzce je spjat hlavně s trestním řádem, jelikož trestní řád stanovuje podmínky jeho použití.

Jedním z nejdůležitějších zákonů, jak už bylo zmíněno, je Ústava, která upravuje hmotněprávní exempci poslanců a senátorů a soudců Ústavního soudu a mimo jiné i právo prezidenta udílet amnestii a vylučuje trestní odpovědnost prezidenta republiky aj. [15]. Druhým nejdůležitějším zákonem je LZPS, která v souvislosti s trestním zákoníkem nepřipouští trest smrti a také trest, který je ponižující, nelidský nebo krutý. Na základě článku 39 LZPS pouze zákon určuje, které jednání může být označeno za trestný čin a jaký trest za něj lze uložit. Nikdo tedy nemůže být potrestán bez existence příslušného zákona. Podle článku 40 LZPS pak nesmí být člověk stíhán za čin, za který byl již pravomocně odsouzen nebo zbaven obžaloby, důležité je také ustanovení, dle kterého o vině a trestu za trestné činy rozhoduje pouze soud [10].

Nejen trestní zákoník, ale celé trestní právo a ostatní zákony jsou velice úzce propojeny s LZPS a Ústavou. A to z jednoho prostého důvodu jsou to právní akty, které mají nejvyšší právní sílu, a ostatní zákony s nimi tedy nesmí být v rozporu, proto některá ustanovení zákonů jsou dokonce odrazem článků obsažených v těchto dvou nejdůležitějších zákonech.

Trestní zákoník také musí brát v úvahu vyhlášené mezinárodní smlouvy, které byly ratifikovány Parlamentem ČR. Jelikož jsou také stupněm právní síly nadřazeny zákonům, musí být jejich existence brána v potaz při tvoření nových zákonů i novelizaci starých zákonů. Mezi nejvýznamnější mezinárodní smlouvy patří například Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (č. 120/1976 Sb.) nebo Evropská úmluva o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání pod zákonem č. 9/1996 Sb. nebo Charta OSN [7].

Trestní zákoník nemá jen návaznost na právní akty vyšší právní síly, ale také na ostatní zákony. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, upravuje podmínky odpovědnosti za protiprávní činy, které jsou uvedeny v trestním zákoníku, ale kterých se dopustili mladiství a osoby mladší patnáct let. Dále také zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, nebo zákon č. 184/1964 Sb., který vylučuje promlčení trestního stíhání nejzávažnějších trestních činů proti míru, válečných trestných činů a trestných činů proti lidskosti spáchaných ve prospěch nebo ve službách okupantů [8]. Mezi další zákony můžeme zařadit zákony o životním prostředí, které mají návaznost na trestné činy proti životnímu prostředí, uvedené v hlavě osmé trestního zákoníku. Například zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí nebo zákon č. 238/1991 Sb., o odpadech aj. Dále je to také zákon o rodině č. 94/1963 Sb., který navazuje na trestné činy proti rodině a dětem uvedené v hlavě čtvrté trestního zákoníku, příkladem může být zákaz uzavření dvojího manželství. Důležitý je i zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, který je napojen na trestné činy vojenské. Voják je podle zákona povinen plnit úkoly, které mu zadávají rozkazy nařízených, v případě kdyby tak nedělal, mohl by naplnit skutkovou podstatu trestného činu neuposlechnutí rozkazu v § 375 trestního zákoníku atd.

2.1 Nový trestní zákoník

Rekodifikace trestního zákonu č. 140/1961 Sb., započala již v roce 1997, kdy byla sestavena Rekodifikační komise ministerstva spravedlnosti ČR pro trestní právo hmotné a procesní. Oficiálně však věcný zájem kodifikace trestního práva hmotného byl uznán usnesením vlády České republiky č. 319 ze dne 9. dubna 2001. Na rekodifikaci trestního zákonu se tedy pracovalo asi 12 let [16].

První návrh nového trestního zákoníku byl předložen Poslanecké sněmovně v červenci roku 2004. Návrh však byl zamítnut Poslaneckou sněmovnou v březnu roku 2006. Hlavními důvody k zamítnutí návrhu bylo příliš velké množství navrhovaných a později také přijatých změn během procesu schvalování. Čímž došlo k oslabení původní koncepce a původní návrh byl v podstatě k nerozeznání. Dalším důvodem také bylo, že návrh zákona byl předložen bez dobře zdůvodněné koncepce a také bez obecného konsensu. Vliv na konečné rozhodnutí také měla politická situace, která byla umocněná vypjatou předvolební atmosférou.

V roce 2006 však ministerstvo spravedlnosti ČR zahájilo nové vypracovávání trestního zákoníku. Návrh byl dokončen v květnu 2007 a byl předložen do připomínkového řízení. Poprvé v historii se mohla k návrhu zákona vyjádřit i veřejnost, a tím tak ovlivnit podobu chystaného trestního zákoníku. Na základě veřejnosti pak byla například vytvořena nová skutková podstata zanedbání péče o zvíře. Nový návrh nebyl opisem předchozího návrhu z roku 2004, došlo zde například k přesnější formulaci skutkových podstat trestných činů, některé byly i zcela přeformulovány v návaznosti na nově přijaté mezinárodní smlouvy a další dokumenty. Návrh byl schválen vládou v prosinci 2007 a předložen k projednání byl Poslanecké sněmovně v únoru 2008. Po zpracování připomínek Výboru pro sociální politiku a Ústavního právního výboru byl návrh trestního zákoníku schválen ve třetím čtení Poslanecké sněmovně v listopadu 2008. Poté byl poslán k projednání Senátu a schválení prezidentu ČR.

Nový trestní zákoník byl vyhlášen 9. ledna 2009 ve Sbírce zákonů v částce 11 pod číslem 40/2009 Sb. 45 s účinností od 1. ledna 2010 [16].

Zákon č. 40/2009 Sb., tak představuje revizi starého trestního zákona z roku 1961, který byl i přes značný počet novelizací stále poznamenán politicko-právní doktrínou totalitního státu, kde ochrana jedince a jeho svobody byly vždy až na druhém místě.

2.2 Důvody vydání nového trestního zákoníku

Hlavním důvodem pro vznik nového trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. dle důvodové zprávy, která byla předložena k vládnímu návrhu, byly hluboké ekonomické, politické a sociální změny, ke kterým došlo po pádu totalitního režimu koncem roku 1989. Tyto změny postupně a významně ovlivnily také všechny oblasti života společnosti. Trestní zákon z roku 1961 byl tak výsledkem četných novelizací, které mnohdy reagovaly především na aktuální potřeby, které byly vyvolané dynamikou kriminality, a tak hlubší zásahy do koncepčního pojetí našeho trestního práva byly provedeny jen okrajově [4]. Výsledkem byl tak trestní zákon, který jen obtížně reagoval na měnící se společenskou realitu a nedostatečně zajišťoval

ochranu svobod a práv jednotlivce. Což znamená, že jen v omezené míře přispíval ke stabilitě společnosti.

Nová kodifikace tedy je založena na přesvědčení, že ochranu demokratického státního a společenského zřízení, práv a svobod jednotlivců a ochranu jejich života, zdraví a majetku je třeba dosahovat především mimotrestními prostředky. Na protiprávní jednání je třeba reagovat prostředky trestního práva až v krajních případech. Kriminální politika, která sleduje kontrolu a potlačuje kriminality, by se měla zaměřovat především na vyvažování prevence a represe.

Dalším důvodem je, že Česká republika směřuje k plné integraci do evropských hospodářských, politických, kulturních i bezpečnostních struktur. Trestní právo jako součást právního řádu reflektuje tyto integrační procesy a proto rekodifikace trestního práva hmotného má navazovat i na kodifikační snahy v evropském trestním právu.

Trestní právo, jak už bylo zmíněno, je odvětvím veřejného práva, které chrání práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob, zájmy společnosti a ústavní zřízení České republiky před trestnými činy. Trestní právo hmotné, které je předmětem úpravy trestního zákoníku, se uplatňuje prostřednictvím trestního práva procesního, zejména trestního řádu, jehož normy upravují postup orgánů činných v trestním řízení o konkrétních spáchaných trestných činech tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Vydání nového trestního zákona má tedy napomoci i k většímu souladu s trestním řádem.

Trestní zákon č. 140/1961 Sb. byl i přes značný počet novelizací ve své koncepci stále poznamenán politickoprávní doktrínou totalitního státu ovládaného komunistickou ideologií. Tato hlavní myšlenka byla vyjádřena v § 1 trestního zákona, podle něhož „účelem trestního zákona“ bylo „*chránit společenské a státní zřízení Československé socialistické republiky, socialistické vlastnictví, práva a oprávněné zájmy občanů a vychovávat k řádnému plnění občanských povinností a k zachování pravidel socialistického soužití*“ [4]. Konkrétní projevy trestního práva, které byly především považovány za prostředek k potlačování demokratických složek společnosti, byly sice čtenými novelizacemi trestního zákona v průběhu devadesátých let potlačeny, došlo také k obnovení klasických institutů nebo k zavedení nových moderních trestů (např. trestu obecně prospěšných prací), ale přesto celková koncepce trestního práva byla i nadále represivní a nevyhovovala moderním uplatňovaným trendům tzv. restorativní (znovuobnovující) justice.

Bylo tedy potřeba sestavit nový trestní zákon, který by jednotlivé novelizace spojil a vytvořil přehledný zákon a zároveň se jednou provždy zbavil komunistického vlivu [4].

Důvody, které uvádí důvodová zpráva, jsou vcelku opodstatněné. Je samozřejmé, že společnost se během padesáti let změní. Jelikož trestní právo je jedním z nejpřísnějších prostředků, je potřeba, aby byl aktuální a reagoval na aktuální problémy a proměny společnosti. Vzhledem k tomu, že starý trestní zákoník, který se snažil na tyto problémy reagovat, byl díky novelizacím nepřehledný, bylo tedy potřeba tyto novelizace sjednotit a vytvořit jednotný přehledný kodex, který by byl v souladu se současnou společenskou a politickou situací a byl by zároveň přehledným prostředkem i pro laickou společnost.

Důvodová zpráva také uvádí, že nový trestní zákoník byl vytvořen proto, aby lépe korespondoval s trestním řádem. Tento důvod je poněkud nesmyslný. Jelikož zákon o trestním řádu pochází také z roku 1961, je tedy poznamenán také četnými novelizacemi, a soulad tedy nemůže být stoprocentně zaručen. Bylo by tedy lepší, kdyby trestní řád a trestní zákoník byly novelizovány současně.

Jednou z hlavních změn, kterou si Česká republika v posledních dvaceti letech prošla, je vstup do Evropské unie. Vstup sebou samozřejmě přinesl spoustu nových pravidel, které se musely také zabudovat do právního řádu České republiky. Bohužel každý rok přibývají další nové smlouvy a úmluvy, takže v budoucnosti se můžeme dočkat i dalších novelizací trestního zákoníku.

Přesto by se dalo říci, že důvody, které uvedla důvodová zpráva, nakonec přece jenom v novém trestním zákoníku jsou zakomponovány.

2.3 Změny trestního zákoníku v obecné části

Z hlediska systematického se trestní zákoník dělí na obecnou a zvláštní část. Obecná část se dělí do osmi hlav a oproti starému trestnímu zákonu z roku 1961 (dále označován jako starý trestní zákon) jsou hlavy nazývány nepatrně jinak a jejich uspořádání se také liší, jak je vidět v Tabulce č. 1. Nejvýraznější změnou je, že účel trestního zákona ve starém zákonu je pod § 1, kdežto v novém trestním zákoníku ho můžeme nalézt až v § 110, což je svým způsobem velice nevýhodné, jelikož každý by se měl nejdříve seznámit s účelem zákona, nežli s jeho obsahem [14].

Tabulka 1: Porovnání obecné části trestního zákoníku

Hlava	Starý trestní zákon	Nový trestní zákoník
První	Účel zákona	Působnost trestních zákonů
Druhá	Základy trestní odpovědnosti	Trestní odpovědnost
Třetí	Působnost trestních zákonů	Okolnosti vylučující protiprávnost činu
Čtvrtá	Tresty	Zánik trestní odpovědnosti
Pátá	Zánik trestnosti a trestu	Trestní sankce
Šestá	Ochranná opatření	Zahlázení odsouzení
Sedmá	Zvláštní ustanovení o stíhání mladistvých	Zvláštní ustanovení o některých pachatelích
Osmá	Společná ustanovení	Výkladová ustanovení

Zdroj: [14]

Zvláštní část, která obsahuje jednotlivé skupiny trestných činů, se dělí do třinácti hlav, kdežto starý trestní zákon se dělil pouze do dvanácti hlav. Nový trestní zákoník, co se týká uspořádání trestných činů, se nejprve zabývá trestnými činy, které jsou zaměřeny proti člověku samotnému, kdežto starý trestní zákon se nejprve zabývá trestnými činy, které jsou namířeny proti republice samotné, jak je zobrazeno v Tabulce č. 2. Před rokem 1989 byla ochrana republiky a státoprávního uspořádání vždy na prvním místě. Nové uspořádání má tedy zobrazovat demokratickou stránku státu, na prvním místě je ochrana lidí a jejich práv a poté ochrana státu [14].

Tabulka 2: Porovnání zvláštní části trestního zákoníku

Hlava	Starý trestní zákon	Nový trestní zákoník
První	TČ proti republice	TČ proti životu a zdraví
Druhá	TČ hospodářské	TČ proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství
Třetí	TČ proti pořádku ve věcech veřejných	TČ proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti
Čtvrtá	TČ obecně nebezpečné	TČ proti rodině a dětem
Pátá	TČ hrubě narušující občanské soužití	TČ proti majetku
Šestá	TČ proti rodině a mládeži	TČ hospodářské
Sedmá	TČ proti životu a zdraví	TČ obecné nebezpečnosti
Osmá	TČ proti svobodě a lidské důstojnosti	TČ životnímu prostředí
Devátá	TČ proti majetku	TČ proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci
Desátá	TČ proti lidskosti	TČ proti pořádku ve věcech veřejných
Jedenáctá	TČ proti brannosti a proti civilní službě	TČ proti branné povinnosti
Dvanáctá	TČ vojenské	TČ vojenské
Třináctá		TČ proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy

Zdroj: [14]

V důsledku toho, že se nový trestní zákoník dívá na trestní čin pouze z hlediska formálního, došlo i ke změně pojetí pachatele trestného činu. Ve starém trestním zákoně byl pachatelem trestného činu, ten „*kdo trestný čin spáchal sám*“ [17], důležitý zde byl tedy prvek bezprostřednosti. Kdežto v novém trestním zákoníku je pachatelem ten, kdo naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu [14]

Trestní zákoník mimo jiné také nově rozlišuje dvě kategorie trestných činů, zločiny a přečiny [6]. Za přečiny jsou považovány trestné činy, kterým zákoník stanoví odnětí svobody do pěti let a jsou spáchány nedbalostí. Ostatní trestné činy jsou pak považovány za zločiny. Mezi zvlášť závažné zločiny se řadí ty trestné činy, které mají trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let a jsou spáchány úmyslně [19]

Při stanovení druhu a výměry trestu se podle starého trestního zákona bral v úvahu stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, možnosti nápravy pachatele a poměry pachatele. Nový trestní zákoník při stanovování druhu trestu a jeho výměry přihlíží podle § 39 k povaze a závažnosti trestného činu, k poměrům pachatele, k jeho dosavadnímu způsobu života, k možnosti nápravy pachatele, k chování pachatele po činu, ale také k účinkům a důsledkům, které trest může mít na budoucí život pachatele a k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem aj.

V některých případech pachatelů může být trest vzhledem k okolnostem nižší, ale na druhou stranu i vyšší, to nelze přesněji určit.

Mezi další změny, které trestní zákoník přinesl, můžeme zařadit například zpřísnění výjimečného trestu, kde za splnění určitých podmínek patří i trest odnětí svobody na dvacet až třicet let, jednak i trest odnětí svobody. Dále novou alternativou k nepodmíněnému trestu odnětí svobody je domácí vězení, které může soud uložit až na dva roky, pokud odsuzuje pachatele za přečin. Novým druhem trestu je také zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, který může být uložen až na deset let, pokud se pachatel dopustí závažného trestného činu v souvislosti s návštěvou akce [14].

Mimo jiné také nový trestní zákoník zavádí i nové skutkové podstaty u trestných činů např. pronásledování nebo trestného činu zanedbání péče o zvíře, a také řeší podrobněji některé hospodářské trestné činy (zúžení trestního postihu na tzv. horizontální kartely aj.) [6]. V rámci ochrany před zneužitím nových vědeckých či technických požadavků mezi nové skutkové podstaty patří neoprávněné odebrání tkání a orgánů či protiprávní transplantace. V oblasti ochrany „veřejných“ hodnot se můžeme setkat s inovovanými či novými skutkovými podstatami poškozování geodetického bodu, odnímání nebo ničení živočichů a rostlin atd. [11].

2.4 Pojem trestného činu

Již od 9. století se rozlišovala různá stadia trestní činnosti, jako úmysl, příprava, spolupachatelství a pokus k trestnému činu. Avšak až v josefínském trestním právu se prosadila zásada, že zlý úmysl nelze postihovat, pokud se navenek neprojevil [2]. Od té doby se definice trestného činu v trestním právu nepatrně změnila a upravila.

V trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. je trestný čin uveden v § 13 odst. 1: „*Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takém zákoně*“ [19]. Z definice tedy vyplývá, že trestní čin musí splňovat dvě základní podmínky, musí být protiprávní a musí vykazovat znaky uvedené v trestním zákoně. Toto pojetí trestného činu se nazývá tzv. formálním pojetím.

2.4.1 Znaky trestného činu

Protiprávnost, která je první podmínkou trestného činu, můžeme definovat jako rozpor s právní normou v rámci právního řádu. Většinou se opírá o některá ustanovení, která nejsou součástí trestního zákonu. Jde hlavně o předpisy správního práva, předpisy které upravují silniční provoz nebo předpisy upravující hospodaření s přírodními zdroji a jiné. Protiprávnost

se posuzuje vzhledem k celému právnímu řádu, není tedy možné, aby například ve správním právu bylo povoleno něco, co v trestním právu je považováno za protiprávní. Protiprávnost bývá většinou vyjádřena u skutkových podstat slovními spojení jako „v rozporu s právními předpisy“, „bez povolení“, „neoprávněně“ nebo jinými formulacemi. Někdy to prostě z povahy trestného činu plyne, že je protiprávní například loupež nebo vydírání.

Druhou podmínku, kterou musí trestný čin splňovat, jsou znaky uvedené v zákoně, to jsou formální znaky trestného činu, které mají přinést několik výhod, oproti právní úpravě starého trestního zákonu z roku 1961. Formální pojetí by mělo vést, zejména k vymezení skutkových podstat, vyjádření rovnosti občanů před zákonem, k naplnění požadavku „nullum crimen sine lege“ a stanovení jasných hranic trestní odpovědnosti orgánům činným v trestním řízení.

Trestný čin také mimo jiné musí splňovat obecné znaky, které jsou uvedeny v trestním zákoně. Obecné znaky jsou pro všechny typy trestních činů stejné. Nejdůležitějším obecným znakem je trestní odpovědnost, kterou má osoba, která dosáhla patnáctého roku svého věku a je příčetná. U mladistvých pachatelů je provinění určeno rozumovou a mravní vyspělostí [8].

2.4.2 Porovnání trestného činu podle trestního zákonu z roku 1961 k trestnímu zákoníku z roku 2009

Jak už bylo naznačeno, pojetí trestního činu v novém trestním zákoníku z roku 2009 se liší od předchozího pojetí v trestním zákoně z roku 1961. Nové pojetí klade důraz na formální stránku trestného činu, kdežto staré pojetí bylo nazýváno materiálním pojetím, resp. formálně-materiálním.

V předchozí úpravě byl trestný čin tvořen dvěma současně přítomnými znaky, čin musel vykazovat znaky uvedené v trestním zákoně (formální podmínka) a současně musel být nebezpečným pro společnost, tzv. materiální podmínka. Obě tyto podmínky musely být splněny zároveň, jinak se nejednalo o trestný čin.

Výhodou formálně-materiálního pojetí byla možnost citlivějšího reagování na případnou tvrdost zákona v případě naplněné skutkové podstaty trestného činu. Pojetí tedy umožňovalo, některá jednání, které měly znaky trestného činu dány nepatrnou měrou (např. nezaplacení dvou či tří alimentálních dávek) nebo byly známy okolnosti, které trestné jednání ospravedlňují či omlouvají, neposuzovat jako trestná [8].

Zároveň tato kombinovaná forma měla tři základní nevýhody. Jelikož zákonodárce více spoléhal na materiální stránku činu, tak podmínky trestnosti byly stanové příliš široce. Dále se nedařilo přesně vymezit pojem „nebezpečnost činu pro společnost“, protože byl příliš nejasný

a neurčitý a také příliš ideologický a politický, takže v liberálním trestním právu a v právním státě by neměl mít místo.

Zásadní výhoda dnešního formálního pojetí spočívá v respektování dělby moci státu, právní jistota adresátů trestněprávních norem v otázce trestní odpovědnosti a také v právní jistotě občanů v oblasti rozsahu trestněprávní ochrany.

Mezi nedostatky formální pojetí patří zejména reálná hrozba kazuistické právní úpravy a také je zde menší prostor pro více abstraktní právní výrazy [8].

Staré pojetí trestního činu ponechávalo soudcům při odsuzování větší prostor pro jejich subjektivní názor. Jelikož nebezpečnost činu pro společnost nebyla přesně vymezena, musel soudce rozhodovat na základě svého názoru. Výhodou ovšem bylo, že menší trestné činy, nemusely být považovány za trestné činy a mohly být tedy vyřešeny například mimosoudní cestou, čímž se také například šetřily náklady na zahájení procesu. Kdežto díky formálnímu pojetí, jakmile dojde k naplnění skutkové podstaty trestného činu, je viník ihned pachatelem trestného činu. Na druhou stranu může být formálním pojetím trestného činu dosaženo větší spravedlnosti, jelikož každý pachatel je posuzován na základě naplnění skutkové podstaty a nemusí se brát v úvahu nebezpečnost činu pro společnost. Každé pojetí má své výhody a nevýhody a čas ukáže, zda formální pojetí trestného činu bylo správným krokem do budoucnosti.

3 TRESTNÉ ČINY PROTI MAJETKU

V současnosti patří trestné činy proti majetku mezi nejčastěji páchané trestné činy, jak u nás tak ve světě. V České republice patří i mezi nejčastěji postihované trestné činy [12].

Trestné činy proti majetku jsou upraveny ve zvláštní části trestního zákoníku, přesněji v páté hlavě zákona č. 40/2009 Sb. o trestním zákoníku. Jejich skutkové podstaty jsou pak vypsány v § 205 - § 232. Ve starém trestním zákonu z roku 1961 byly tyto trestné činy upraveny v hlavě deváté v § 247 - § 258.

Trestní zákoník přinesl mnohé změny také do trestných činů proti majetku. Na první pohled je zjevné, že v novém trestním zákoníku je větší počet skutkových podstat trestných činů proti majetku. Samostatně upravený je trestný čin v § 212 o dotačním podvodu a trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku (§ 227). Novou úpravu také má trestný čin neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230), opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231) a nakonec ustanovení § 232 o poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti. Nově byl zařazen do páté hlavy TZ také trestný čin porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 255). Menší změnu také prodělal § 224 o způsobení úpadku, který se ve starém trestním zákonu nazýval trestným činem předlužení. Naopak z trestných činů proti majetku byl vyřazen trestný čin neoprávněné držení platební karty, který byl upraven ve starém trestním zákonu.

Trestné činy proti majetku jsou zaměřeny převážně na ochranu vlastnictví (příkladem může být § 205 trestný čin krádeže či § 206 trestný čin zpronevěry aj.), nebo mohou chránit majetek jako celek (např. trestný čin podvodu podle § 209). Jiné trestné činy, také chrání nehmotné statky, což můžeme zpozorovat například v § 230 o neoprávněném přístupu k počítačovému systému a nosiči informací, který chrání informace uložené na nosičích a vybavení nosičů informací, autorská práva a utajované informace. Mimo jiné je ochrana majetku, také omezena jen na určitá typizovaná jednání, která jsou popsána v konkrétních skutkových podstatách trestných činů např. ustanovení § 208 o trestném činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu, nebo nebytového prostoru [12].

Trestné činy proti majetku můžeme právně a kriminologicky z hlediska jednání a následku rozlišovat na čtyři základní skupiny [8]:

- jednání obohacovací;
- jednání poškozovací;

- tzv. furtum usus;
- získávání prospěchu (kořistění) z trestného činu jiné osoby.

3.1 Obecně o trestných činech proti majetku

U více jak poloviny trestných činů proti majetku je objektem trestného činu vlastnictví k věci.

Majetek jako takový, je chráněn v ustanoveních § 220, § 221 o porušení povinnosti při správě cizího majetku a v § 209 o podvodu. Pod pojmem majetek se rozumí soubor všech majetkových hodnot tj. věcí, pohledávek a jiných práv a penězi neocenitelných hodnot. Mezi majetek tedy můžeme zařadit například nárok na vyplacení pojistného plnění nebo nárok akcionáře na vyplacení dividendy, ale také majetková práva autorů a obchodní podíly, a to především členské vklady v obchodních společnostech a družstev či vklad tichého společníka.

Práva věřitelů na uspokojení jejich pohledávek jsou chráněna zejména tzv. úpadkovými delikty. Jsou jimi trestné činy poškození věřitele (§ 222), zvýhodnění věřitele (§ 223), pletichy v insolvenčním řízení, způsobení úpadku (§ 224), porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225) a trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku dle § 227.

Některé zvláštní zájmy majetkové povahy jsou chráněny určitými trestnými činy, například ustanovení § 207 neoprávněné užívání cizí věci upravuje tzv. furtum usus (krádež užitku), nebo § 208 o neoprávněném zásahu do práva k domu, bytu, nebytovému prostoru, ustanovení v § 229 o zneužívání vlastnictví, dále i v § 214 a § 215 o podílnictví a v neposlední řadě také § 216 a § 217 o legalizaci výnosů z trestné činnosti [12].

Předmětem útoku je cizí věc nebo cizí majetková hodnota, pouze podle ustanovení § 229 o trestném činu zneužívání vlastnictví je předmětem útoku vlastní věc. Zajímavé je, že trestní zákoník nerozlišuje věc, jako předmět útoku, na movitou a nemovitou. Ale podle konkrétní skutkové podstaty mohou být některé trestné činy spáchány jen vůči věci movité (například trestný čin krádeže § 205).

Předmětem útoku podle § 134 odst. 1 trestního zákoníku může být také ovladatelná přírodní síla, která může být představována například elektrickou energií a jadernou či parní energií. Ustanovení, také říká, že věcí (jako předmět útoku) může být také živé zvíře, zpracované oddělené části lidského těla (např. paruka z pravých vlasů) a také peněžní

prostředky na účtu a cenné papíry, nevyplývá-li z jednotlivých ustanovení trestního zákoníku něco jiného [19].

Pro stupeň společenské závažnosti trestných činů proti majetku má značný význam výše škody. Výše škody je přesně dána trestním zákoníkem, můžeme ji nalézt v ustanovení § 138 odst. 1, který škodu rozděluje do pěti stupňů, jak je uvedeno v Tabulce 3.

Tabulka 3: Hranice výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci a jiné majtkové hodnoty

Škoda	Hranice výše škody
Škoda nepatrná	nejméně 5 000 Kč
Škoda nikoli malá	nejméně 25 000 Kč
Větší škoda	nejméně 50 000 Kč
Značná škoda	nejméně 500 000 Kč
Škoda velkého rozsahu	nejméně 5 000 000 Kč

Zdroj: [19]

Posuzovat výši škody věci, která byla předmětem útoku, je možno třemi způsoby. Může se vycházet z ceny, za kterou se věc v dané době a místě obvykle prodává, tedy cena při legálním prodeji. Pokud však tato cena nelze zjistit, pak se vychází z účelně vynaložených nákladů na obstarání podobné nebo stejné věci, nebo její uvedení v předešlý stav. Tyto tři způsoby jsou uvedeny v ustanovení § 137 v obecné části trestního zákoníku. Platí zde však pravidlo, že druhý způsob je podpůrný k prvému a třetí k druhému [8]. Takže například při stanovení výše škody, která byla způsobena na pojízdném kole, se nejprve vychází z ceny, za kterou bylo možno kolo koupit v době a místě činu. Potom, tedy zjistíme, o jakou hodnotu se cena kola snížila, což zjistíme rozdílem cen vozidla před poškozením a po něm. Pokud výši škody takto zjistit nelze, pak je možné vycházet z účelně vynaložených nákladů na uvedení kola v předešlý stav jeho opravou.

Rozhodující je pak hodnota, o kterou, byl majetek poškozeného zmenšen, nikoli obohacení pachatele. Pokud však jde o pokračování v trestném činu, pak se celková škoda určí, sčítáním škod způsobných jednotlivými dílčími útoky [8].

Pachatelem trestných činů proti majetku může být v podstatě kdokoliv, ale u některých skutkových podstat je vyžadován speciální subjekt například v ustanovení § 206 pachatelem, může být jen ten, jemuž věc byla svěřena, v § 223 zase pachatelem může být pouze dlužník, který je v úpadku a pachatelem trestného činu pletichy v insolvenčním řízení (§ 226) může být jen věřitel [12].

U některých majetkových činů je možné uplatnit institut jednání za jiného (§ 114 odst. 2 TZ). Zákon říká: „*jestliže zákon stanoví, že pachatel musí být nositelem zvláštní vlastnosti, způsobilosti nebo postavení, postačí, že zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení jsou dány u právnické osoby, jejím jménem pachatel jedná,*“ [19]. Znamená to, že fyzická osoba, která jedná za právnickou osobu, ale sama nemá požadované znaky (tj. zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení), se považuje za konkrétní nebo speciální subjekt, pokud tyto znaky jsou dány u právnické osoby. Toto ustanovení lze použít pouze u trestných činů s omezeným okruhem pachatelů, mezi které například patří trestný čin zvýhodnění věřitele § 223 („*kdo, jako dlužník, který je v úpadku...*“ [19]) nebo u trestného činu pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 odst. 1: „*kdo jako věřitel...*“. Tento institut nelze uplatnit u obecných skutkových podstat, které nemají zužující parametry konkrétního nebo speciálního subjektu, například u trestného činu podvodu (§ 209) [8].

Subjektivní stránka trestných činů proti majetku je představována zpravidla úmyslem, ale jsou zde ustanovení, u kterých je subjektivní stránkou nedbalost. Mezi tyto nedbalostní ustanovení patří trestný čin podílnictví (§ 215), porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 221), způsobení úpadku (§ 224), poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti (§ 232), přičemž trestní odpovědnost u § 221 a § 232 je omezena jen na hrubou nedbalost.

3.2 Jednání obohacovací

3.2.1 Krádež § 205

Formulace trestného činu krádeže byla v podstatě zcela převzata ze starého trestního zákonu z roku 1961, ale díky tomu, že zde přibyl odst. 2, byla zpřísněna recidiva, tak došlo k tomu, že byly vytvořeny dvě základní skutkové podstaty trestného činu krádeže [8].

První skutková podstata je definována v odst. 1, která spočívá v tom, že si pachatel „*přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní*“ a současně naplní jeden z následujících znaků [19]:

- a) způsobí škodu nikoliv nepatrnou, což je škoda, která dosahuje nejméně částky 5 000 Kč. Pokud by škoda byla pod touto hranicí, pak se jedná o přešupek podle § 50 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích;
- b) „*čin spáchá vloupáním*“, čímž se rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonání nějaké jiné jistící překážky (např. plot, stěna) pomocí síly;

- c) „*bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí*“. Je důležité, aby vyhrožoval násilím v krátké časové návaznosti po spáchání krádeže s cílem uchovat si věc. Pokud by vyhrožoval násilím nebo použil násilí před zmocněním se věci, pak by šlo o trestný čin loupeže (§ 173);
- d) „*čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo*“;
- e) „*čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob*“.

Výše škody je rozhodující pouze v případě odstavce a), u ostatních znaků je krádež trestním činem bez ohledu na její výši.

Předmětem útoku je vždy cizí věc, a věc jako taková je upravena v § 134 trestního zákoníku, která byla definována v předchozí kapitole. Předmětem krádeže nemohou být věci nemovité, jak z povahy trestného činu plyne. Jelikož se krádeží myslí zmocnění se věci, tedy její odnesení, a nemovitosti se člověk lehce nezmocní, tak nemovitosti předmětem krádeže být nemůže. Ale věc se může stát movitou, pokud ji pachatel od nemovité věci, kterou byla součástí, oddělí.

Předmětem krádeže samozřejmě nemůže být věc vlastní, ale pokud věc náleží zčásti i jiné osobě než pachateli, tzn. je ve spoluvlastnictví, pak se pachatel může dopustit krádeže. Jestliže tak učiní v úmyslu nakládat s ní, tak jako by náležela jen jemu samotnému, čímž vyloučí ostatní spoluvlastníky. Cizí věci u krádeže také není věc pachateli svěřená (a to výhradně), taková věc je předmětem zpronevěry [8].

Nový zákoník z roku 2009 formuloval v ustanovení § 205 odst. 1 písm. e) novou okolnost, a to že čin byl spáchán „*na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob*“ [19]. Důvodová zpráva uvádí, že toto ustanovení má pomoci postihnout jednání v místech, kde je velmi ztížená ochrana majetku (např. při živelných pohromách, válečné činnosti či ekologických katastrofách), a pachatel toho bezohledně využívá. Proto si zaslouží postih bez ohledu na to, jakou škodu způsobil [4].

Okolnost odst. 1 písm. e), úzce souvisí s další novou okolností, která se nachází v odst. 4 písm. b), pokud pachatel spáchá krádež „*za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelné pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek*“ [19]. Jelikož existence živelné pohromy, či jiné události, která ohrožuje zdraví a život lidí, většinou zapříčiňuje i evakuaci osob z postiženého území (např. krádeže na území postižených povodněmi), může tak dojít k současnému naplnění těchto dvou skutkových

okolností. Je tedy naplněna okolnost zakládající trestní odpovědnost v § 205 odst. 1 písm. e) tzn. čin je spáchán na území, kde je prováděna evakuace osob a zároveň je naplněna okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby uvedená v § 205 odst. 4 písm. b), a to že čin je spáchán za živelní pohromy, pro kterou byla provedena evakuace osob. Vzhledem k tomu, že zákon neurčuje další rozlišující znaky mezi těmito dvěma okolnostmi, může dojít k tomu, že pachatel, který se zmocní cizí věci v hodnotě do 5000 Kč, nezpůsobí tedy ani škodu nikoli nepatrnou, a nenaplní ani žádnou jinou okolnost uvedenou v § 205 odst. 1 kromě okolnosti písm. e), by mohl být postihován podle § 205 odst. 4 písm. b) s trestní sazbou odnětí svobody na dvě léta až osm let. Byl by tedy potrestán stejně jako pachatel, který se dopustil škody, která dosahuje nejméně 500 000 Kč. Dochází zde k naprostému zpřísnění trestní represe, která vůbec nemá oporu ve věcném záměru, podle kterého by měl být trestní zákoník koncipován [8].

Přesto, že k souhře obou okolností nebude docházet často, pokud vůbec někdy, je potřeba tento nedostatek odstranit. Jedním z řešení by mohlo být omezení okolnosti uvedené v odst. 1 písm. e) způsobením škody. Bohužel ani tak by nedošlo k eliminaci souhry okolností. Dalším řešením by mohlo být sloučení obou okolností. Vznikla by tak jedna okolnost, která by byla uvedena, jak v odstavci prvním tak i ve čtvrtém, samozřejmě by muselo také dojít k odlišení na základě způsobené škody. Nová okolnost uvedená v odst. 4 písm. b) by mohla znít: pokud pachatel spáchá-li čin na území, na němž je prováděna nebo byla prováděna evakuace, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelné pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek a způsobí-li takovým činem značnou škodu. Došlo by pak k rozdělení trestů a výšky sazeb dle způsobené škody. Podle odst. 1 písm. e), kde by škoda omezena minimální částkou nebyla, by pachatel mohl být odsouzen odnětím svobody až na dva roky. Kdyby způsobil větší škodu, tedy škodu dosahující nejméně 50 000 Kč, pak by pachatel byl potrestán na základě odst. 3 § 205 k odnětí svobody až na pět let. V případě způsobení značné škody, která by byla uvedena v odst. 4 písm. b) by pachatel mohl být odsouzen až k osmi letům odnětí svobody. Na novou okolnost by se pak vztahovalo i ustanovení v odst. 5 § 205, kdy by pachatel, mohl být potrestán odnětím svobody až na deset let způsobením škody velkého rozsahu.

Druhou skutkovou podstatu trestného činu krádeže, nalezneme v § 205 odst. 2, a spočívá v tom, že si pachatel присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a současně „*byl za čin uvedený v § 205 odstavci 1 v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán*“ [8]. Oproti starému trestnímu zákonu dochází v tomto případě ke zpřísnění trestní sazby odnětí svobody z dvou

let na šest měsíců až tři léta. Druhá skutková podstata je tedy podmíněna tím, že už jednou musel být pachatel za podobný trestný čin odsouzen.

Naopak ke zmírnění trestních sazeb došlo v § 205 odst. 5, kdy byla sazba odnětí svobody snížena z 5 až 12 let na 5 až 10 let. Také byla přidána nová okolnost pod písm. b), která zaručuje potrestání pachatele, který spáchá trestný čin krádeže „v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312)“ [19]. Tato změna byla také provedena u trestných činů zpronevěry podle § 206, podvodu (§ 209), pojistného podvodu (§ 210), úvěrového podvodu (§ 211) i dotačního podvodu podle § 212.

3.2.2 Zpronevěra § 206

Skutková podstata trestného činu zpronevěry se oproti starému trestnímu zákonu nezměnila. Objektem § 206 je vlastnictví věci a jeho objektivní stránku pachatel naplní, pokud si „přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena“ a zároveň tím „způsobí na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou,“ [19].

Předmětem útoku mohou být živá zvířata, zpracované oddělené části lidského těla, peněžní prostředky na účtu i cenné papíry. Mohlo by jít i o nemovitou cizí věc (například neoprávněný prodej pronajatého majetku), ale v praxi jsou takovéto případy postihovány spíše podle § 209 jako podvod, ne jako trestný čin zpronevěry [12]. Trestným činem zpronevěry může být nemovitost, jelikož stačí, aby si věc člověk přisvojil, což lze udělat prostřednictvím příslušných dokumentů, věci se tedy pachatel nemusí zmocnit (ve smyslu odnesení) jako v případě krádeže.

Věc musí být svěřena, tedy odevzdána do výlučné a faktické moci někoho jiného. Většinou je věc svěřena pachateli, aby s ní určitým způsobem nakládal. Předmětem zpronevěry jsou například i věci, tvořící součást vybavení pokoje, jenž byl pachateli pronajat, a které předá obviněný do zastavárny [5]. Svěřitel také nemusí být vlastníkem svěřené věci. Předmětem zpronevěry však není věc, která je sice ve faktické moci někoho jiného, ale moc dosavadního držitele je stále zachována, takovéto přisvojení by bylo krádeží. Svěřenou věcí jsou například peníze, které má posel doručit (č. 29/2969 Sb. rozh. tr.) nebo zavazadla v úschově zavazadel (č. 9/1986 Sb. rozh. tr.).

Způsobenou škodou trestného činu zpronevěry je skutečná hodnota zpronevěřené věci, stejně jako v případě trestného činu krádeže (§ 205).

Rozdíl mezi krádeží a zpronevěrou je, že při krádeži se pachatel věci zmocňuje, ale při zpronevěře ji už před přisvojením má ve své moci. A od podvodu se liší tím, že pachatel zpronevěry má moc nad věcí, aniž by vyvolával či využíval omyl [8].

Nový trestní zákoník zavedl u trestného činu zpronevěry podle § 206, nový odstavec, odst. 2, kdy pachateli, bude odňata svoboda na šest měsíců až tři léta, pokud trestný čin zpronevěry, definovaný v odstavci prvním, spáchal a byl za něj v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán. Na rozdíl od trestného činu krádeže, § 206 odst. 2 přísněji postihuje pachatele, který se dopustil recidivy zpronevěry, na základě zvláště přitěžující okolnosti, která je uvedena slovy „*byl za takový čin odsouzen*“ [19]. Za takový trestný čin se rozumí, pokud pachatel byl již dříve odsouzen podle § 206 odst. 1, tedy pokud odsuzující rozsudek nabyl právní moci. V případě odsouzení se v době rozhodování nesmí hledět na pachatele, jako by odsouzen nebyl. U trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2 musí být naplněna samotná skutková podstata § 205 odst. 1, takže pachatel, na kterého se hledí, jako by nebyl odsouzen, nemůže být na základě této okolnosti odsouzen.

Dále stejně jako u trestného činu krádeže, bude pachatel nově postihnut, pokud způsobí trestným činem větší škodu, na jeden až pět let odnětím svobody nebo peněžitým trestem. V odst. 5 § 206 byl zmírněn trest a přidána okolnost pod písm. b), opět stejná jako u trestného činu krádeže § 205 odst. 5 písm. b). K odstavci 4 § 206 byla přidána další okolnost, podle které bud pachatel potrestán pokud spáchá trestný čin zpronevěry „*za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek*“ [19], na dva až osm let odnětím svobody.

3.2.3 Podvod § 209, pojistný podvod § 210, úvěrový podvod § 211, dotační podvod § 212

Starý trestní zákon z roku 1961 původně obsahoval pouze skutkovou podstatu trestného činu podvodu, až novela z roku 1997 přidala do trestního zákonu dvě zvláštní skutkové podstaty, a to trestný čin pojistného podvodu a trestný čin úvěrového podvodu. Nakonec do nového trestního zákoníku z roku 2009 byla přidána ještě nová skutková podstata dotačního podvodu, která byla do roku 2009 součástí skutkové podstaty úvěrového podvodu. Přesto právní úprava skutkových podstat, týkajících se podvodů je nedostatečná. Protože v praxi se vyskytují i další podvodná jednání, která mají specifickou formu jako např. podvod směnečný, šekový, počítačový, fakturační, reklamační či podvod při veřejných zakázkách aj. Podchyceny však byly jen tyto tři specifické typy. Nevýhodou úprav založených na

kazuistických skutkových podstatách, je riziko, že se nepodaří podchytit všechny formy trestné činnosti [8].

Kromě nové samostatné úpravy dotačního podvodu, se můžeme setkat i s dalšími změnami. Trestné činy uvedené v § 209 - § 212 se dočkali stejných změn v novém trestním zákoníku, jako v případě § 205 a § 206. Což znamená, byla zpřísněna recidiva na základě zvlášť přitěžující okolností, tedy stejně jako u trestného činu zpronevěry (§ 206). Byl přidán odstavec, který postihuje pachatele odnětím svobody na 1 až 5 let v případě způsobení škody většího rozsahu. A také byl zmírněn trest v případě způsobení škody velkého rozsahu na 5 až 10 let odnětím svobody a přidána okolnost stejná jako u § 205 odst. 5 písm. b).

K § 209 - § 212 byla také přidána okolnost, která umožňuje pachatele potrestat odnětím svobody na dvě léta až osm let, a to v případě, když pachatel spáchá „*takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného*“ [19]. V případě trestného činu podvodu (§ 209), byla přidána ještě přitěžující okolnost stejná jako u trestného činu krádeže v § 205 odst. 4 písm. b) se stejnou výší trestu.

Objektivní stránka podvodu (§ 209) nebyla změna a byla převzata z předchozí úpravy z roku 1961. Podvod tedy stále spočívá v tom, že pachatel někoho uvede v omyl, nebo využije něčího omylu nebo zamlčí důležité skutečnosti. Je však důležité, aby omyl nebo zamlčení byly současně příčinou vzniklé škody. O omyl například nejde pokud, slouží pouze k usnadnění přístupu k věci [8].

V e skutkové podstatě trestného činu pojistný podvod (§ 210) bylo slovo „sjednávání“ nahrazeno slovem „v souvislosti“ a skutková podstata, je tak lépe definována. Pojistný podvod tedy spáchá ten, kdo „*uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí*“, což změněno nebylo, ale přidáno bylo: „*v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, v souvislosti s likvidací pojistné události nebo*“ [19]. V předchozí právní úpravě pachatelem pojistného podvodu byl ten, „*kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy uvede...*“ [17]. Došlo tedy k jasné definici činností, které souvisí s pojistnou smlouvou, aby nedocházelo k nejasnostem. Současně byl v odst. 2 § 210 přidán požadavek způsobení škody nikoli nepatrné.

Do skutkové podstaty úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, byla přidána slova „*při čerpání úvěrového úvěru*“, podle důvodové zprávy tak bylo provedeno proto, že některé úvěrové smlouvy se vážou při čerpání na plnění určitých podmínek. A byla z ní odstraněna zmínka o dotačních podvodech. Dále v případě použití prostředků z účelového úvěru, bez

souhlasu věřitele na jiný účel než jaký byl určený, musí finanční vyjádření odpovídat škodě nikoli malé, což je částce nejméně 25 000 Kč (odst. 2 § 211)

Objektivní stránka dotačního podvodu (§ 212) nebyla nikterak výrazně změněna, pouze byla rozšířena na návratné finanční výpomoci nebo příspěvky. Její smysl stále tkví v uvedení nepravdivých údajů nebo zamlčení podstatných. Stejně jako v § 211 bylo přidáno finanční ohraničení naplnění skutkové podstaty užití peněz získané účelovou dotací, subvencí nebo návratnou finanční výpomocí či příspěvkem na jiný účel, částkou nejméně 25 000 Kč.

Trestný čin podvodu podle § 209 poskytuje obecnou ochranu, před různými podvodnými jednáními. A ustanovení o pojistném, úvěrovém a dotačním podvodu, patří mezi určité typy podvodných jednání. Všechny čtyři ustanovení týkající se podvodu mají i podobnou strukturu, mají dvě základní skutkové podstaty a pak další čtyři kvalifikované skutkové podstaty. Zvláštní však je, že u některých skutkových podstat pojistného (§ 210 odst. 1), úvěrového (§ 211 odst. 1) a dotačního (§ 212 odst. 1) podvodu není požadováno, aby jimi byla způsobena škoda nikoli nepatrná, jak je tomu u obecné skutkové podstaty § 209 odst. 1. Není ani požadován, aby úmysl pachatele byl orientován na způsobení škody nebo získání majetkového prospěchu.

Právě okolnost, že některé skutkové podstaty trestných činů v § 210 - § 211 nevyžadují způsobení škody ani úmysl škodu způsobit, je považována za nedostatek právní úpravy, protože to odporuje tzv. koncepci formálního pojetí činu, na které je nový trestní zákoník postaven. Je tím tak umožněn i postih takových jednání, která postrádají potřebný typový stupeň škodlivosti pro společnost. V takových případech se trestní postih, bude muset odvozovat od společenské škodlivosti, která bude způsobena jednotlivých případy. Tak jak tomu bylo dle trestního zákona z roku 1961[8].

3.2.4 Lichva § 218

Trestný čin lichva je charakterizován dvěma formami jednání. Pachatelem je ten, kdo zneužívá něčí rozumové slabosti, tísně, nezkušenosti, lehkomyšlnosti nebo něčího rozrušení, aby sobě nebo někomu jinému poskytnul nebo slíbil plnění, jehož hodnota je k vzájemnému plnění v hrubém nepoměru. Důležitá je výše poměru, ne výše výsledné škody. Například za hrubý nepoměr se pokládá poskytnutí peněz s úrokem přesahujícím 70 % a více za rok (č. 52/2005 Sb. rozh. tr.).

Druhou formu jednání pachatel naplní, pokud „...*takovou pohledávku uplatní nebo v úmyslu uplatnit ji na sebe převede*“ [19]. Uplatněním je myšleno například vymáhání

žalobou na plnění a převedením, že pachatel se stane věřitelem k pohledávce. Je nutné, aby obě formy jednání byly naplněny současně [8].

Důležitou změnou, kterou zavedl nový trestní zákoník, je rozšíření jednání v odst. 1 § 218 o zneužití lehkomyšlnosti. Lehkomyšlnost je vyjádřena nereálným posouzením situace poškozeným nebo neschopností si uvědomit si rozsah závažnosti důsledků vlastního jednání. Nově byla také rozšířena trestnost v odst. 2 § 218 o spáchání trestného činu lichvy jako člen organizované skupiny a způsobení takovým činem stav nouze někomu jinému (např. ztráta prostoru k bydlení, nedostatek prostředků na stravu a oblečení [12]). Trestnost byla rozšířena především odstavcem třetím, kdy pachatel bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let pokud získá prospěch velkého rozsahu a pokud spáchá trestný čin za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, za živelné pohromy nebo jiné události.

3.2.5 Zatajení věci § 219

Objektem trestného činu zatajení věci podle § 219 je vlastnictví. Pachatelem je tedy ten, kdo si присvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu. Věc a majetková hodnota však musí mít hodnotu, která dosahuje nejméně 5 000 Kč. Předměty trestného činu, se do pachatelova prisvojení dostali nálezem, omylem nebo jiným způsobem bez přivolení jiné osoby např. věc připlave po vodě. Pachatel se však nestává vlastníkem cizí věci [19].

Důležité je rozlišovat mezi trestným činem krádeže a trestným činem zatajení věci. Rozhodujícím okamžikem je doba nálezů. V případě, když pachatel v době nálezů zjistí, že věc patří někomu jinému a že mu ji odnímá z jeho dispozice, jde o trestný čin krádeže, v opačném případě jde o trestný čin zatajení věci [5].

Předchozí úprava zatajení věci v trestním zákonu z roku 1961, se vztahovala jen na cizí věc, podle nového trestního zákonku je předmětem jednání i jiná majetková hodnota. Dále v odst. 1 § 219 pachatel může být potrestán zákazem činnosti, namísto peněžitého trestu. Nově byl také přidán odst. 3 § 219, podle kterého pachatel bude odsouzen odnětím svobody na dvě léta až osm let, když pro sebe nebo pro někoho jiného získá prospěch velkého rozsahu.

3.2.6 Provozování nepoctivých sázek § 213

Trestný čin provozování nepoctivých sázek se stal součástí trestního zákonu z roku 1961 až novelou v roce 1991. Hlavním důvodem bylo značné rozšíření tzv. řetězových her a tzv. skořápek [5].

Pachatelem podle § 213 je ten, kdo provozuje peněžní nebo jinou podobnou hru nebo sázku, která však nezaručuje rovnou možnost výhry všem účastníkům. Od podvodu se provozování nepoctivých her a sázek liší v tom, že účastníci jsou podrobně seznámeni s pravidly her. Bohužel si však neuvědomí, že šance na výhru je nulová.

Nový trestní zákoník § 213 přinesl zpřísnění recidivy, kdy podle § 213 odst. 2, bude pachatel potrestán odnětím svobody v případě, že byl ta takový trestný čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

Aby byly náležitě potrestány závažnější případy nepoctivých her a sázek, byly přidány nové okolnosti, které podmiňují užití vyšší trestní sazby. Podle § 213 odst. 3, bude odnětím svobody na jeden až pět let potrestán ten, kdo způsobil větší škodu nebo sobě či někomu jiné osobě větší prospěch. Na základě nového čtvrtého odstavce § 213 bude na dvě léta až osm let potrestán, ten kdo způsobil značnou škodu nebo prospěch, a také ten kdo trestný čin způsobil jako člen organizované skupiny. Nakonec podle § 213 odst. 5 bude odnětím svobody na pět až deset let pachatel potrestán, když způsobil škodu nebo prospěch velkého rozsahu. Byla tedy nově odstupňována výše způsobené škody i sazba trestů.

3.3 Jednání poškozovací

Základní poškozovací typ jednání je obsažen v ustanovení § 228 poškození cizí věci. Ostatní ustanovení obsažená v § 220 - § 224, § 226, § 229, §230 - §232 jsou zvláštními případy poškozovacího jednání [8].

3.3.1 Poškození cizí věci § 228

Podstatou § 228 je ochrana vlastnictví. Předmětem je cizí věc, kterou může být i nemovitá věc nebo zvíře. Cizí věcí, však není například věc, která je ve společném vlastnictví manželů. Ustanovení se netýká jiných majetkových hodnot, ale pouze věcí.

Trestný čin poškození věci je definován dvěma skutkovými podstatami. Podle odstavce jedna je pachatelem, ten kdo zničí (např. usmrcení zvířete), poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na ní škodu nikoli nepatrnou. Pokud by škoda byla pod hranicí, pak jde o přešupek. Druhá skutková podstata v odst. 2 byla nově přidána, a nahrazuje samostatnou skutkovou podstatu § 257b ze starého trestního zákonu. Ta se týká potrestání pachatele v případě poškození cizí věci postříkáním, pomalováním či popsáním barvou nebo jinou látkou [19].

Poškození cizí věci se výrazných změn v novém trestním zákoníku nedošlo. Kromě přidání skutkové podstaty byla v případě způsobení škody velkého rozsahu snížena maximální sazba odnětí svobody na dva roky až šest let. Také není trestná recidiva a spáchání činu v organizované skupině, což ve starém trestním zákoníku obsahovala nyní druhá skutková podstata.

3.3.2 Zneužívání vlastnictví § 229

První změnu, kterou nový trestní zákoník přinesl, je bližší specifikace slovního spojení jiný důležitý obecný zájem. Objektem trestného činu zneužívání vlastnictví je tedy důležitý zájem kulturní, vědecký, na ochraně přírody, krajiny nebo životního prostředí.

Pachatelem, je ten, kdo objekt trestného činu zničí, poškodí, učiní jej neupotřebitelným nebo v případě, když zašantročí vlastní věc větší hodnoty, která je pod ochranou jiného právního předpisu např. o státní památkové péči č. 17/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů [9]. Aby tedy pachatel mohl spáchat trestný čin zneužívání vlastnictví, musí poškodit věc a zároveň musí jít o věc, která je chráněná zvláštními předpisy

3.3.3 Porušení povinnosti při správě cizího majetku § 220 a porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti § 221

Na základě § 220 o porušení povinnosti při správě cizího majetku bude trestán ten, kdo poruší uloženou nebo smluvně převzatou povinnost, která mu byla uložena při opatrování a spravování cizího majetku, a zároveň tím způsobí nikoli malou škodu. Ustanovení je uplatňováno především tam, kde se nedá prokázat, že by pachatel ve své funkci obohatil sebe nebo někoho jiného. Lze prokázat pouze to, že byla způsobena škoda na svěřeném majetku. Pak § 220 je subsidiární k § 206 trestného činu zpronevěry [8].

Je důležité, aby šlo o zákonem uloženou či převzatou povinnost např. správce dědictví ustanovený soudem nebo smlouvou například o plné moci, kdy se zmocnění vztahuje na správu majetku. Stupně potrestání jsou pak rozvrženy na základě způsobené škody. Škoda je zde chápána nejen jako zmenšení spravovaného majetku, ale také jako ušlý zisk, který mohl být dosažen při řádném obhospodařování majetku.

Oproti starému trestnímu zákonu nedošlo ve skutkové podstatě § 220 k žádným výraznějším změnám, pouze v odst. 1 § 220 a odst. 1 § 221 byl peněžní trest nahrazen zákazem činnosti. A v případě § 221 musí jít o hrubou nedbalost na místo vědomé nedbalosti.

Trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti se oproti § 220 liší v tom, že porušení povinnosti musí být způsobeno hrubou nedbalostí a povinnost, která byla porušena, musí být důležitá. Bohužel obrovským nedostatkem je, že důležitá povinnost není nikde blíže specifikována, není tedy jasné, kdy se o důležitou povinnost jedná a kdy ne [8]. V případě § 221 musí být zároveň způsobena škoda, která dosahuje nejméně 500 000 Kč, v § 220 se jedná o škodu dosahující nejméně 25 000 Kč.

3.3.4 Poškození věřitele § 222, zvýhodnění věřitele § 223, způsobení úpadku § 224

Trestné činy, které jsou uvedeny v § 222, § 223 a § 224 se nazývají tzv. úpadkovými delikty.

Nový trestní zákoník přinesl nejvíce změn trestnému činu poškození věřitele (§ 222). Jeho objektem je právo věřitele na uspokojení pohledávky vůči dlužníkovi [8]. Trestný čin obsahuje dvě skutkové podstaty uvedené v prvním a druhém odstavci.

Dle prvního odstavce je trestné jednání, které je namířeno na poškozování vlastního věřitele. Okolnosti, které podmiňují trestnost poškozování vlastního věřitele, byly oproti starému trestnímu zákonu rozšířeny. Přibyly celkem čtyři nové okolnosti. Pachatelem nyní může být ten, kdo postoupí pohledávku či převezme dluh někoho jiného, zatíží předmět závazku nebo ho pronajme, pokud předstírá plnění závazku nebo úpadek či zánik, dále také jestli předstírá nebo uzná závazek ve větším rozsahu, než jaký ve skutečnosti je. Mezi převzaté jednání ze starého trestního zákonu patří, pokud pachatel zničí, poškodí, zatají, zcizí nebo odstraní a učiní neupotřebitelným svůj majetek, nebo jestli jej zdánlivě zmenšuje a také pokud předstírá nebo uzná neexistující závazek. Všechny tyto okolnosti budou trestné, jen pokud pachatel současně způsobí na cizím majetku škodu nikoli malou, tzn. škodu dosahující nejméně 25 000 Kč. Trestný čin poškození věřitele byl tedy také nově podmíněn způsobením škody. Také došlo ke zpřísnění trestu pro jeho pachatele, ten na místo odnětí svobody až na jeden rok, může být potrestán odnětím až na dvě léta nebo zákazem činnosti. Peněžité trest byl odstraněn, tak jako v mnoha jiných trestných činech proti majetku.

Druhá skutková podstata, která se týká poškození cizího věřitele, se nachází ve druhém odstavci § 222. Okolnosti této skutkové podstaty nejsou tak obsáhlé jako v případě odstavce prvního § 222. Pachatelem je ten, kdo opět zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelným nebo odstraní majetek, ale tentokrát jde o majetek patřící dlužníkovi. Je to také ten, kdo uplatní k majetku dlužníka nějaké neexistující právo či pohledávku a nově také

existující právo a pohledávku ve vyšší hodnotě či lepším pořadí. Opět pachatel musí současně způsobit škodu dosahující nejméně 25 000 Kč.

V odst. 3 § 222, byla navýšena sazba odnětí svobody z šesti měsíců až třech let, na šest měsíců až pět let, v případě způsobení značné škody. Také byla přidána okolnost, díky které je pachatel trestně odpovědný i v případě pokud získá pro sebe nebo někoho jiného značný prospěch.

Poslední změny se odehrály v odst. 4 § 222, kdy byly přidány dvě nové okolnosti. Pod písmeno b) získání prospěchu velkého rozsahu pro sebe nebo pro někoho jiného a pod písmeno c) je to způsobení úpadku jiné osobě.

Pachatelem trestného činu zvýhodnění věřitele podle § 223, nového trestního zákoníku, může být jen dlužník, který je v úpadku. V úpadku je dlužník pokud má více věřitelů a má peněžité závazky, které jsou déle jak 30 dnů po době splatnosti a není tyto závazky schopen plnit [9]. Tento dlužník k naplnění skutkové podstaty § 223 musí zmařit uspokojení svého věřitele zvýhodněním jiného věřitele. Což znamená, že dlužník uspokojí plné závazky jednoho věřitele a tím zkracuje ostatní věřitele. Zároveň tak musí způsobit škodu nikoli malou. Nový trestní zákoník, tedy opět přidal hranici škody, která musí být způsobena. Nově bude také postihnut dlužník, který způsobí takovým činem někomu jinému úpadek.

Úprava trestného činu způsobení úpadku (§ 224) nebyla v novém trestním zákoníku pozměněna. Jediná změna, která nastala, je v pojmenování trestného činu. Ve starém trestním zákoně se nazýval trestný čin předlužení. Trestný čin má opět dvě základní skutkové podstaty. V odst. 1 je vymezeno, jak se pachatel do úpadku dostane a to prostřednictvím jednotlivých jednání. Ve druhé skutkové podstatě, uvedené v odst. 2 § 224, pachatel už je v úpadku, ví o tom, a jedná způsobem, který je uvedený v zákoně tzn., zřídí nový závazek či zástavu, čímž zapříčiní zhoršení postavení stávajících věřitelů. Zde už není důležité, jak se do úpadku dostal.

3.3.5 Porušení povinnosti v insolvenčním řízení § 225 a pletichy v insolvenčním řízení § 226

Hlavním úkolem obou ustanovení je ochrana zájmu v řádném průběhu insolvenčního řízení a § 225 navíc také chrání výkon funkce insolvenčního správce [8].

Trestný čin porušení povinnosti v insolvenčním řízení podle § 225 byl nově zařazen mezi trestné činy proti majetku. Předtím se řadil mezi trestné činy hospodářské [13]. Pachatelem

může být kdokoliv, kdo maří nebo hrubě ztěžuje výkon funkce insolvenčního správce a následně tím ohroží i účel insolvenčního řízení.

Nový zákoník v trestném činu pletichy v insolvenčním řízení (§ 226) upřesnil skutkovou podstatu spojením „*v rozporu se zásadami a pravidly insolvenčního řízení*“ [19], která byla dodána do odst. 1 a odst. 2. Klíčové jednání trestného činu § 226 náleží v úplatkářství. Pachatel přijme nebo slíbí majetkový nebo nějaký jiný prospěch. Pachatelem dle odst. 1 je věřitel, který v insolvenčním řízení uplatňuje své nároky. Dle odst. 2 to může být kdokoliv kromě věřitele a podle odst. 3 to může být pouze insolvenční správce, člen věřitelského výboru nebo zástupce věřitelů v insolvenčním řízení [8].

Skutkové podstaty jsou pak odstupňovány v § 226 podle výše způsobené škody, a nově také na základě prospěchu, který pachatel získá pro sebe nebo pro někoho jiného. V případě velké škody či prospěchu pak byla také snížena sazba odnětí svobody z dvou až osmi let, na dvě léta až šest let.

3.3.6 Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku § 227

Trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku patří mezi nová ustanovení trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. Dříve byl nesystémově zařazen do poškozování věřitele [13].

Pachatelem trestného činu § 227 je ten, kdo odmítne učinit prohlášení o majetku před soudem či jiným orgánem veřejné moci nebo se také může takovému prohlášení vyhýbat. Trestné je i to, pokud člověk uvede v pravdivém prohlášení o majetku nepravdivé údaje nebo hrubě zkreslené. Aby bylo jednání trestné, musí pachatel mít zákonnou povinnost učinit toto prohlášení.

Podstata trestného činu nebyla v novém trestním zákoníku změněna a výše trestu také zůstala stejná, pouze byl nahrazen peněžitý trest trestem zákazem činnosti. Trestné je také vyhýbání se povinnosti učinit pravdivé prohlášení.

3.3.7 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací § 230, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat § 231 a poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti § 232

Trestné činy uvedené v § 230 a § 231 jsou zcela novými ustanoveními, jejichž účelem je ochrana majetku hlavně ve formě elektronických informací.

Skutkové podstaty trestných činů v § 230 a 231 jsou nově zakotveny v trestním zákoníku na základě Úmluvy o počítačové kriminalitě, která byla uzavřena v Budapešti v roce 2001, a z níž bylo potřeba zahrnout určité články do našeho právního řádu. Jde především o stanovení trestných podmínek u nezákonného získávání přístupu k počítačovému systému, nezákonného odposlechu počítačového systému technickými prostředky, neoprávněného poškození, vymazání nebo snížení kvality a pozměnění či potlačení počítačových dat, které zahrnují i počítačové informace; omezování funkčnosti počítačového systému pomocí manipulace s počítačovými daty, ale také počítačové padělání, prodej, opatření a výrobu za účelem použití. Mimo jiné také podmínky u držení, dovozu, distribuce a zpřístupňování zařízení, které jsou vytvořeny nebo uzpůsobeny k páčání určitých trestných činů uvedených v úmluvě nebo přístupových hesel, kódů a jiných počítačových dat atd. [13].

Ustanovení poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti (§ 232) bylo upraveno také ve starém trestním zákoníku. V novém trestním zákoníku došlo k jeho rozpracování a rozšíření.

Objektem všech tří trestných činů je hlavně zájem na ochraně dat, která jsou uložena na nosiči informací proti jejich neoprávněnému použití, změnám, poškození, zničení, učiněním neupotřebitelnými a také ochrana počítače nebo jiného telekomunikačního zařízení nebo jiného nosiče informací před neoprávněnými zásahy. Obsah zájmů, které chrání tyto ustanovení je široký, nepřímo například chrání také obchodní tajemství, bankovní tajemství, autorská díla, ale také údaje o pacientech nebo utajované informace, záleží pouze na nosiči, co přesně obsahuje za informace [8].

Tyto tři trestné činy, jsou kasuistické skutkové postaty stejně jako například pojistný podvod nebo dotační podvod, jejichž objektivní stránka je definována různými způsoby spáchání.

3.4 Krádeže užítku, tzv. furtum usus

Rozdíl mezi obohacovacím jednáním a trestnými činy tzv. furtum usus, spočívá v tom, že představují dočasné užívání cizí věci, kdežto obohacovací jednání směřují k trvalému přivlastnění si cizí věci [8].

3.4.1 Neoprávněné užívání cizí věci § 207

Předmětem ustanovení neoprávněné užívání cizí věci (§ 207) je cizí věc, nikoli malé hodnoty, tzn. nejméně 25 000 Kč, nebo motorové vozidlo, které nemá cenové omezení. Klíčem ke spáchání trestného činu neoprávněného užívání věci je úmysl zmocnění se věci

k přechodnému užívání, nebo neoprávněné přechodné užívání věci, která byla pachateli svěřena, a způsobení škody na ní nikoli malé.

Pro posuzování přechodného užívání je důležitá doba užívání, ale i způsob jakým pachatel věc vrátí. Do přechodného užívání nepatří například přechodné užití cizí chaty k přespání, neboť se jí pachatel nezmocnil a ani mu nebyla svěřena (č. 54/1967 Sb. rozh. tr.). Předmětem trestného činu podle § 208 tak nemůže být věc, která se použitím spotřebuje (např. peníze) [8]. Jelikož předmětem, útoku může být jen věc, která lze vrátit.

Skutková podstata trestného činu neoprávněné užívání věci nebyla příliš pozměněna. Byly přidány dvě přitěžující okolnosti k odst. 2 § 207, které podněcují odnětí svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákaz činnosti. Jde o spáchání trestného činu jako člen organizované skupiny a pokud čin pachatel spáchá „*jako osoba, která má zvláštní povinnost hájit zájmy poškozeného*“ [19]. Dále byla také rozšířena trestnost v odst. 3 § 207 odnětím svobody na rok až pět let nebo peněžitým trestem v případě spáchání škody velkého rozsahu a spáchání trestného činu „*v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického úkolu (§ 311) nebo teroru (§ 312)*“ [19].

3.4.2 Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru § 208

Trestný čin neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru je definován dvěma skutkovými podstatami. Pachatelem je ten, kdo protiprávně obsadí, užívá dům, byt nebo nebytový prostor někoho jiného. Ustanovení nechrání všechny nemovitosti, například pozemek, i když je ohrazený, předmětem trestného činu § 208 není. Druhou skutkovou podstatou je poškození, ten kdo neoprávněně brání v užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru oprávněné osobě. Jde například o případ, kdy majitel domu (pachatel) přeruší přívod elektřiny nebo vody svým nájemníkům [19].

Nový trestní zákoník přinesl § 208 pouze dvě nové zvlášť přitěžující okolnosti, jsou jimi způsobení škody velkého rozsahu a spáchání trestného činu § 208 jako člen organizované skupiny, jejichž naplněním bude pachatel odsouzen odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem.

3.5 Získávání prospěchu z trestného činu jiné osoby

3.5.1 Podílnictví § 214 a podílnictví z nedbalosti § 215

Podílnictví je forma součinnosti, která napomáhá k tomu, aby byl zachován stav vytvořený základním trestným činem, na které podílnictví pak navazuje.

Podílnictví podle § 214 a § 215 má tři formy jednání. Podílník věc může ukrýt, může jít převést na sebe nebo na někoho jiného nebo ji užívá. Předmětem podílnictví je cizí věc nebo jiná majetková hodnota, kterou pachatel získal trestným činem (např. krádež, vydírání, přijímání úplatku) spáchaným na území České republiky či v cizině jinou osobou nebo ji získal jako odměnu za spáchaný trestný čin. Předmět trestného činu podílnictví z nedbalosti je omezeno na věc či jinou majetkovou hodnotu nikoli malé hodnoty. Předmětem podle § 214 také může to, co za věc získanou trestným činem spáchaným jinou osobou bylo opatřeno, například pachatel přijme dar, i když ví, že byla koupena za odcizené peníze [8].

Nový trestní zákoník v případě podílnictví dle § 214 zavádí vyšší trestní sazbu, pro pachatele, který trestný čin spáchal jako člen organizované skupiny. Naopak jednání, která se nachází v odst. 3 a odst. 4 § 214 mají tresty mírnější. U odnětí svobody na dva až osm let došlo ke snížení na dvě léta až šest let, pokud věc nebo získaný prospěch mají značnou hodnotu. A v případě získání prospěchu nebo věci v hodnotě velkého rozsahu bylo sníženo odnětí svobody z tří let až deseti let na tři léta až osm let.

V § 215 nenastaly žádné změny, pouze byl zrušen odstavec, podle kterého byl potrestán ten, kdo jinému z nedbalosti umožnil zastřít původ nebo zjištění původu jiné věci, která byla získána trestným činem.

3.5.2 Legalizace výnosů z trestné činnosti § 216 a legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti § 217

Pachatelem je ten, kdo umožní zastřít původ věci či majetkové hodnoty nebo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo znemožněno zjišťování jejich původu. Předmětem je opět, stejně jako v případě § 214 a § 215, cizí věc nebo jiná majetková hodnota, které byly získány trestným činem spáchaným na území České republiky, v cizině, nebo odměnou za jeho spáchání. V případě nedbalosti (§ 217) je jednání omezeno na věci ve větší hodnotě, a to nejméně 50 000 Kč. V případě úmyslu (§ 216) je předmětem i věc, která byla opatřena za jinou věc nebo získána trestným činem. Pachatelem je také ten, „*kdo jinému spáchání takového činu umožní*“ [19] (ale základní trestný čin nespáchal).

Podle nového trestního zákoníku došlo ke zmírnění výše trestů v odst. 3 odst. 4 § 216, stejně jako v případě trestného činu podílnictví podle § 214. A také došlo ke zpřísnění trestu, pokud pachatel spáchal trestný čin jako člen organizované skupiny. Došlo také k doplnění základní skutkové podstaty v odst. 1: „*v případě věci či majetkové hodnoty, která pochází z trestného činu, na který zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším*“ [19]. Hlavním důvodem doplnění základní skutkové podstaty je Úmluva Rady Evropy z roku 1990 o praní špinavých peněz, vysledování, zajištění a propadání výnosů z trestné činnosti, podle které výnos může pocházet i z trestného činu, na který zákon stanoví mírnější sazbu než je horní sazba nejméně čtyř let, která byla stanovena v Úmluvě na určité trestné činy [13].

Trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti podle § 217 je nově samostatně upraven. Pachatelem je ten, kdo z nedbalosti zmožní zastřít původ nebo zjištění původu věci nebo jiné majetkové hodnoty, takže se definice jednání trochu liší od § 218. Tresty jsou pak odstupňované na základě způsobení značného prospěchu a prospěchu velkého rozsahu a dalších okolností, do dvou stupňů.

3.6 Výše trestů trestných činů proti majetku

Hlavním nedostatkem trestných činů proti majetku jsou sazby trestů. Současná úprava neposkytuje dostatečné potrestání viníků, kteří spáchali trestné činy, které dosahují hodnot několika sta milionů či miliard Kč. Horní hranice trestů proti majetku je deset let odnětí svobody a to jen v případě trestných činů krádeže, zpronevěry, podvodu, pojistného podvodu, úvěrového podvodu, dotačního podvodu a provozování nepoctivých her a sázek. V ostatních případech se většinou horní hranice pohybuje okolo osmi, šesti nebo pěti let.

Dokáže trestní zákoník spravedlivě potrestat pachatele, který způsobil škodu na cizím majetku? Vzhledem k tomu, že každý nabytý majetek nejen, že má hodnotu ocenitelnou penězi, ale také vnitřní hodnotu jako citová pouta, ale hlavně úsilí vynaložené na jeho získání. Horní hranice deseti let, natož nižší, nedokáže dostatečně postihnout pachatele, který poškodí nebo jinak zcizí či zneužije cizí majetek. V předchozí právní úpravě horní sazba dosahovala výše dvanácti let odnětí svobody. Vytvářela tedy i větší prostor pro rozlišení výše trestů u trestných činů dosahující škod v hodnotách několika stovek milionů.

Český právní řád by si mohl vzít příklad z amerického způsobu trestání. Například Bernard Madoff byl odsouzen za podvody a zpronevěru 65 mld. dolarů (což je asi 1,3 bilionu Kč) k souhrnnému trestu 150 let odnětí svobody a k pokutě dosahující 170 mld. dolarů

(3,4 bilionu Kč) [1]. Případ Bernarda Madoffa se tak stal zároveň odstrašujícím příkladem pro budoucí pachatele a zároveň utvrdil nekompromisní moc amerického státu.

Dle české trestního zákoníku by byl Bernard Madoff odsouzen pro zpronevěru (dle § 206 TZ) a podvod (dle § 209 TZ) maximálně na deset let odnětí svobody. Vzhledem k tomu, že by došlo k souběhu dvou trestných činů, mohl by být pachateli uložen trest na základě § 43 o úhrnném a souhrnném trestu, kde „ *soud může pachateli uložit trest odnětí svobody v rámci trestní sazby, jejíž horní hranice se zvyšuje o jednu třetinu.*“ [19]. Horní hranice trestu však nesmí přesáhnout sazbu dvaceti let odnětí svobody. I když pachatel způsobí škodu na majetku, který dosahuje několik miliard korun, nikdy nemůže být odsouzen na více než dvacet let odnětí svobody.

Trestní zákoník umožňuje zvýšení sazby také na základě § 59 TZ o mimořádném zvýšení trestu odnětí svobody. Bohužel ustanovení umožňuje zvýšit sazbu pouze pachateli, který spáchal znovu zvláště závažný trestný čin a jde o zločin, který má horní sazbu odnětí svobody nejméně deset let. Jelikož majetkové trestné činy mají horní sazbu nejvíce deset let, nelze toto ustanovení použít. Další možností je také ustanovení § 54 TZ o výjimečném trestu, tento trest však může být udělen, jen pokud to ustanovení daného trestného činu výslovně povoluje. Žádný z majetkových trestných činů však toto ustanovení neobsahuje.

Je tedy, aby majetkové delikty, které dosahují statisíce milionů nebo miliard korun, bylo možné potrestat přísněji, jelikož dosavadní právní úprava nevytváří dostatek prostoru pro správné trestání vysoký majetkových zločinů. Hrozí nebezpečí, že zločin, který dosahuje 100 milionů korun, bude potrestán stejně jako majetkový zločin, který způsobil škodu kolem 16 mld. Kč.

Vzhledem k tomu, že trestné činy proti majetku patří mezi trestné činy, které se řadí mezi ty, které jsou páčány nejčastěji, bylo by potřeba naopak zpřísnit potrestání a zvýšit hranice odnětí svobody. Bohužel nový trestní zákoník se vydal opačnou cestou a raději trestní sazby snížil nebo neměnil vůbec. Pachatelé, tak dostatečně nemohou pocítit hrozbu potrestání, a počty majetkových deliktů mohou narůstat. Což v konečném důsledku může narušit pocit bezpečí občanů a zpochybnit tak základní funkci státu.

4 OCHRANA MAJETKU V DALŠÍCH SKUTKOVÝCH PODSTATÁCH TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

4.1 Hlava II.: Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti soukromí a listovního tajemství

Mezi trestné činy z hlavy II. trestního zákoníku, které mohou být namířeny proti majetku, patří zejména trestný čin loupeže podle § 173 a vydírání podle § 175, ale i ustanovení § 174 brání rukojmí, pokud je úmyslem pachatele donutit někoho jiného, aby za rukojmí zaplatil výkupné.

Trestný čin loupeže chrání dva objekty, a to osobní svobodu ve smyslu svobody rozhodování a zájem na ochraně majetku, kterého se chce pachatel zmocnit. Objektivní stránka tohoto trestného činu záleží na použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci.

Napadenou osobou může být jakákoliv osoba, ať už je to vlastník, hlídač, posel nebo osoba, která se pachateli postavila do cesty, aby mu zabránila v jeho záměru. Předmětem útoku je cizí věc. V případě kdyby chtěl pachatel někomu jinému násilím odebrat věc, která mu patří, nejedná se o trestný čin loupeže, nýbrž o trestný čin vydírání [8].

U loupeže je násilí prostředkem, ke zmocnění se cizí věci. O loupež půjde i tehdy pokud se pachatel pokusil o krádež a k jejímu dokonání použil násilí. V případě že věc byla z nenadání vytržena z ruky, jedná se o krádež, ale pokud napadený věc pevně svírá a snaží se klást odpor, pak může jít o trestný čin loupeže (č. 19/1972 Sb. rozh. tr.).

Souběh trestného činu loupeže podle § 173 ve vztahu k trestnému činu krádeže podle § 205 je vyloučen speciálním ustanovením. Ale pokud si pachatel, bezprostředně po krádeži, pokouší uchovat věc násilím a chce se úmyslně zmocnit stejným způsobem i dalších, dochází k tomu, že se pachatel dopouští trestných činů krádeže podle § 205 a loupeže podle § 173 odst. 1 (č. 51/1976 Sb. rozh. tr.) [5]. Rozdíl mezi trestným činem krádeže a loupeže spočívá v použití násilí proti jiné osobě.

Trestný čin útisku podle § 177 nebo trestný čin porušování domovní svobody podle § 178, které jsou často využívány jako prostředky k obohacení pachatele na úkor obětí těchto trestných činů, patří také mezi trestné činy, které mohou být namířeny proti majetku [12].

4.2 Hlava IV: Trestné činy hospodářské

Majetek jako právní statek je také předmětem některých trestných činů hospodářských [12]. Mezi významné trestné činy můžeme řadit trestné činy daňové, obzvláště § 240 o zkrácení daně, poplatku a podobných povinných plateb nebo neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241.

Dalším důležitým trestným činem je § 253 o poškozování spotřebitele. Pachatelem tohoto trestného činu je ten, kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli nepatrnou. Pachatel poškozuje spotřebitele zejména tím, že jej šidí na jakosti, množství nebo hmotnosti zboží nebo pokud uvede na trh ve větším rozsahu výrobky, práce nebo služby a zatají jejich podstatné vady. Jde tedy o speciální případ podvodu, který je však přísněji trestaný než trestný čin podvodu podle § 209, což je způsobeno hlavně tím, že u prodeje a poskytování služeb v obchodě se předpokládá vyšší důvěra zákazníka v poctivost prodeje [8].

Důležitým ustanovení je také § 255 o zneužití informace a postavení v obchodním styku, který chrání hospodářskou konkurenci a také dohlíží na to, aby nedocházelo k neoprávněnému užití informací (veřejně nepřístupných), které byly získány pachatelem ve své privilegované pozici, k uskutečnění zákonem vymezených transakcí. Nelze opomenout ani trestný čin poškození finančních zájmů Evropských společenství podle § 260 apod.

Podstatné majetkové dopady také mají trestné činy sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 nebo pletichy při veřejné dražbě podle § 258.

V oblasti nehmotných statků je také majetková sféra poškozována trestnými činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu, a to obzvláště trestným činem porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268, ustanovením § 270 o porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi a novým trestným činem padělání a dále napodobování díla výtvarného umění podle § 271. Ustanovení § 271 upravuje zvláštní případ porušení autorského práva, který je ve srovnání s § 270 trestního zákoníku přísnější. Jeho objektivní stránka náleží, v tom že pachatel padělá autorské výtvarné dílo, které poté může být vydáváno za originál a i za něj prodáno. Nebo napodobí výtvarný projev jiného autora, s úmyslem, aby nové dílo bylo vydáváno za původní dílo takového autora. Což může být způsobeno jen napodobením podpisu autora. Majetková práva v tomto případě již nebyla chráněna autorským právem, proto je zde toto nové ustanovení, které tuto mezeru vyplňuje [8].

4.3 Hlava VII: Trestné činy obecně nebezpečné

Majetkové zájmy mohou být poškozeny trestným činem obecného ohrožení podle § 272 a ustanovením § 273 obecným nebezpečím z nedbalosti.

Objektem ustanovení těchto trestných činů je zájem na ochraně života, zdraví lidí a cizího majetku. Pachatelem, je ten kdo obecné nebezpečí způsobí (způsobení požáru, povodně, škodlivé účinky výbušnin, plynu či elektřiny atd.), nebo toto nebezpečí zvýší či ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění. Při ujišťování, zda byl naplněn znak „*vydání cizího majetku v nebezpečí škody velkého rozsahu*“, [19] se vychází ze skutečné hodnoty majetku, před ohrožením. Pokud pachatel způsobil škodu velkého rozsahu, která podmiňuje použití vyšší sazby, zahrnuje se do způsobené škody, jak skutečná hodnota zničeného majetku, tak i škody skutečně vzniklé na cizím majetku a případně další škodlivé následky, které vznikly v souvislosti s nebezpečnou událostí (například náklady vynaložené na odstranění následků požáru) [8].

Kromě těchto dvou trestných činů mohou být majetková práva také poškozena trestným činem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 a trestným činem poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení podle § 276 a § 277, tedy jak úmyslného tak nedbalého.

Obecně prospěšné zařízení může být například zařízení proti požáru a povodni, zařízení energetické nebo vodárenské, zařízení držitele poštovní licence nebo pro veřejnou dráhu a také zařízení a sítě elektronických komunikací aj. Zákon poskytuje ochranu obecně prospěšnému zařízení před pachatelem, který ho úmyslně poškodí, ohrozí jeho provoz či užívání (§ 276 odst. 1) nebo jej zničí, odstraní, učiní-li ho neupotřebitelným či způsobí-li poruchu nebo značnou škodu (§ 276 odst. 2).

4.4 Hlava VIII: Trestné činy proti životnímu prostředí

Mezi důležitá ustanovení chránící majetková práva v hlavě VIII. zvláštní části trestního zákoníku, patří zejména poškození lesa podle § 295. Hlavním zájmem tohoto ustanovení je ochrana lesa, před těžbou lesních porostů, vzniku holé seče a připojení k již existující holině či jeho poškození, nebo aby se lesní porost nedostal pod hranici zakmenění, které je stavěno jinými právními předpisy [8]. Toto ustanovení, tedy chrání les i jako majetek, jelikož les může být vlastněn státem, obcí či soukromou osobou.

Mezi další ustanovení chránící majetek, můžeme zařadit například § 298 o neoprávněném nakládání s odpady, také § 297 o neoprávněném vypuštění znečišťujících látek, které mohou

být vypouštěny na soukromý pozemek, stejně tak jako odpad. Za zmínku také stojí trestný čin pytláctví podle § 304, jehož objektem je samozřejmě ochrana přírody, práva myslivosti, rybářského práva a cizího majetku, v souvislosti k vlastnictví ulovených ryb a zvěře.

Majetková práva také může narušovat trestní čin šíření nakažlivé nemoci zvířat podle § 306 a šíření nakažlivé nemoci a škůdce užitkových rostlin podle § 307, které spočívají v ochraně majetku, který je představován zvířaty v zájmových chovech, hospodářskými zvířaty a užitkovými rostlinami i volně žijícími zvířaty.

4.5 Hlava XII: Trestné činy vojenské

V hlavě XII. mezi trestné činy proti majetku, můžeme zařadit ty, které jsou hlavně namířeny proti vojenskému materiálu, který je majetkem armády. Vojenský materiál tvoří vojenská výstroj, vojenská technika a určená technická zařízení, která jsou využívána k plnění nebo zabezpečení úkolů ozbrojených sil.

Mezi důležitá ustanovení, která se týkají ochrany vojenského majetku, patří například porušení služebních povinností vojáka podle § 393. Voják má povinnost řádně pečovat o věcné prostředky ozbrojených sil, nesmí ani z nedbalosti snížit použitelnost vojenského materiálu a nesmí jej ani používat bez oprávnění nebo k účelu, ke kterému není vojenský materiál určen. Tímto ustanovením je vojenský materiál chráněn jak proti nedostatečné údržbě, tak i proti zneužití.

Dalším důležitým ustanovením je § 396 opuštění vojenského materiálu, kdy voják nesmí za bojové situace opustit, odhodit nebo učinit neupotřebitelným vojenský materiál, výzbroj ani jinou vojenskou techniku. Podobným trestným činem je i vydání vojáků a vojenského materiálu nepříteli podle § 397.

Pachatelem trestné činu podle § 393 a § 396 může být každý voják, ale pachatelem trestného činu podle § 397 může být jen vojenský velitel.

5 TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB A OCHRANA MAJETKU

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob č. 418/2011 Sb. výrazně mění dosavadní chápání trestní odpovědnosti. Doposud byl trestní zákoník postaven pouze na zásadě individuální odpovědnosti fyzických osob. Od 1. 1. 2012 však může být trestně odpovědná i právnická osoba. Právnickou osobu představuje obchodní společnost, tak i nadace, vysoké školy, politické strany, církevní instituce a mnoho dalších. Zákon se tak vztahuje na všechny formy právnických osob, jelikož v zákoně č. 418/2011 není právnická osoba blíže specifikována.

Zákon se konkrétně zahrnuje všechny právnické osoby, které mají sídlo v ČR nebo na jejím území mají umístěn podnik nebo organizační složku či zde vykonávají svoji činnost. Mezi právnické osoby, které nejsou trestně odpovědné, patří Česká republika a územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci.

Jelikož právnická osoba nemůže být odpovědná za všechny trestné činy uvedené ve zvláštní části trestního zákoníku. Zákon tedy obsahuje přesný výčet skutkových podstat trestných činů, na které se trestní odpovědnost právnických osob vztahuje. Právnická osoba z trestných činů proti majetku uvedených v páté hlavě trestního zákoníku je trestně odpovědná v případě podvodu (§ 209), pojistného podvodu (§ 210), úvěrového podvodu (§ 211), dotačního podvodu (§ 212), provozování nepoctivých her a sázek (§ 213), podílnictví (§ 214), podílnictví z nedbalosti (§ 215), legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216), legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti (§ 217), neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230), opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231), poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti (§ 232) [20]. V zákoně můžeme spíše nalézt většinu trestných činů hospodářských. Také obsahuje větší počet trestných činů proti životnímu prostředí a trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných aj.

Trestný čin spáchá právnická osoba, pokud tak jednal statutární orgán nebo jeho člen, jiná osoba, která byla oprávněna jednat za právnickou osobu, také ten kdo vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, ten kdo má rozhodující vliv na řízení právnické osoby a v neposlední řadě také zaměstnanec při plnění pracovních úkonů pod jejím jménem nebo v jejím zájmu.

Jelikož právnickou osobu nelze trestat jako fyzickou osobu, byly sestaveny také jiné druhy trestů. Právnická osoba tak může být potrestána uveřejněním rozsudku, zákazem přijímání dotací a subvencí, zákazem plnění veřejných zakázek, účastí v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty, peněžitým trestem, propadnutím majetku nebo v nejhorším případě zrušením právnické osoby [20].

Přesto, že trestní odpovědnost právnických osob je uzákoněna ve většině států Evropské unie, v některých případech není příliš vhodná. Například v trestných činech proti majetku. Když se podíváme blíže například na podvod a jeho další formy, vždy za jeho spácháním musí stát určitá fyzická osoba. Rozhodnutí například o uzavření smlouvy udělala jedna osoba, ta která je podepsána ve smlouvě, i když se souhlasem ostatních. V tomto případě je vhodnější potrestat zodpovědnou fyzickou osobu a ostatní jako spolupachatele dle § 23 TZ nebo jako účastníky dle § 24 TZ. Není důvod, proč by za jejich jednání měla trpět celá společnost, když to bylo subjektivní rozhodnutí určitého okruhu lidí nebo jediného člověka. Existence zákona č. 418/2011 Sb., ale umožňuje potrestat zároveň, jak zodpovědnou fyzickou osobu, tak i právnickou osobu, pokud se prokáže, že neučinila nezbytná opatření k odvrácení nebo odstranění následků uvedených u jednotlivých trestných činů nebo následky sama nezpůsobila. Tato nezbytná opatření opět ale musí udělat fyzická osoba, která je zaměstnancem právnické osoby nebo dokonce jejím vlastníkem. Proto by opět odpovědnost měla nést osoba, která měla být odpovědná za tyto opatření, ne celá právnická osoba.

Za trestné činy proti majetku bude vždy zodpovědná fyzická osoba, protože bez prostředníka nelze žádný z uvedených trestných činů spáchat jen samotnou společností. Jelikož trestné činy proti majetku jsou upraveny pouze na základě individuální odpovědnosti, použití ustanovení na právnické osoby tak bude ve většině případů v souvislosti i s fyzickou osobou.

Negativní postoj k zákonu má také pan prezident Václav Klaus, který zákon vetoval s důvodem: „*Trestné činnosti se může dopustit pouze konkrétní člověk, nikoli instituce. Jsem přesvědčen, že proti alibismu v podobě nehledání konkrétního viníka má stát bojovat, a ne mu dávat průchod,*“ [9]. Zákon tedy podle pana prezidenta popírá vazbu mezi pachatelem a trestem a právnická osoba vytváří pachateli štít před odpovědností za spáchaný trestný čin.

Trestní odpovědnost právnických osob je vhodná například v případě trestných činů proti životnímu prostředí. Jelikož povinnosti právnických osob jsou definovány i v základním zákoně o ochraně životního prostředí č. 17/1992 Sb., například ustanovení v § 18 zákona o životním prostředí „*Každý, kdo svou činností znečišťuje nebo poškozuje životní prostředí,*

nebo kdo využívá přírodní zdroje, je povinen na vlastní náklady zajišťovat sledování tohoto působení a znát jeho možné důsledky“ [18].

Zda bude zákon v budoucnosti využíván, opět ukáže čas. Odborníci jsou vůči zákonu spíše skeptičtí, protože v něm vidí potenciální hrozbu trhu. Bojí se, že by zákon mohl být zneužit pro konkurenční boj mezi jednotlivými společnostmi, vzhledem k tomu, že vysoký peněžitý trest může společnost stejně zlikvidovat jako rozsudek o zrušení právnické osoby.

ZÁVĚR

Hlavním důvodem rekodifikace trestního zákona bylo zbavit se stále přetrvávajícího socialistického vlivu a zároveň vytvořit přehledný zákon, který by odpovídal současné společenské a politické situaci. Po prostudování trestního zákoníku, můžu říci, že základní cíle byly po skoro 10 letech přípravy splněny. Prvním důkazem je změna struktury trestního zákona, kdy v prvních hlavách zvláštního zákoníku jsou nejdříve zmíněny trestné činy proti životu, zdraví, svobodě a lidské důstojnosti. Starý trestní zákon nejdříve po vzoru socialistického myšlení upravoval trestné činy namířené proti státnímu zřízení.

Cílem práce bylo prozkoumání ochrany majetku v novém trestním zákonu č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Trestní zákoník i přes několik málo chyb, poskytuje dostatečnou ochranu majetku občanů před cizími pachateli. Jelikož trestné činy nelze upravovat jednotlivě, tedy kazuisticky, jak je tomu v případě § 220 - § 222, a trestných činů uvedených v § 230 - § 232, kde by jednotlivé trestné činy byly podrobně popsány, obecná úprava je dostatečně srozumitelná i definovaná.

Trestné činy proti majetku byly v trestním zákoníku oproti starému trestnímu zákonu rozšířeny o několik skutkových podstat. Mezi nově samostatně upravené skutkové podstaty trestných činů proti majetku patří ustanovení § 212 o dotačním podvodu, porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku (§ 227) a v souvislosti s rozvojem informačních technologií také byly přidány trestné činy opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231) a ustanovení § 232 o poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti.

U ostatních skutkových podstat trestných činů proti majetku k velkým změnám nedošlo. Při tvorbě trestního zákoníku, se tedy hlavně vycházelo ze starého trestního zákona a léty praxe prověřenými definicemi skutkových podstat. Tvůrci trestního zákoníku se snažili spíše lépe formulovat skutkové podstaty, ale jejich podstata zůstala nezměněna. U mnoha trestných činů byly přidány okolnosti, které podmiňují použití vyšší trestní sazby. Například u některých trestných činů obohacovacích došlo k přidání ustanovení, které podmiňuje trestnost v případě spáchání trestného činu za stavu ohrožení státu, válečného stavu, za živelné pohromy nebo jiné události. Trestní zákoník se tedy snaží postihnout i „nelidskost“ jednání, kdy pachatel využívá zmatku a snaží se obohatit na neštěstí jiných.

V novém trestním zákoníku dochází k rozporu mezi novými okolnostmi uvedenými v trestném činu krádeže (§ 205) v odst. 1 písm. e) a odst. 4 písm. b). V určitých případech by v budoucnosti mohla být způsobena souhra těchto okolností. Bohužel každá okolnost je trestána jinou výší odnětí svobody, a ani jedno ustanovení není podmíněno způsobením škody. Proto jsem v tomto případě navrhla sloučení obou ustanovení v jedno ustanovení a následně jeho rozdělení na základě výše způsobené škody. Pokud by však k takovéto úpravě došlo, muselo by být pak příslušné ustanovení upraveno i u trestného činu zpronevěry (§ 206) a podvodu (§ 209). Otázkou je zda by došlo k dostatečnému potrestání „nelidskosti“, jelikož obě okolnosti se týkají trestných činů páchaných za stavu evakuace nebo jiné živelné pohromy a události.

Nový trestní zákoník se dívá na trestný čin pouze z hlediska formálního, proto musela být řada trestných činů proti majetku upřesněna, jelikož k trestnosti činu stačí pouze naplnění skutkové podstaty. Stupeň společenské závažnosti trestných činů proti majetku se tedy posuzuje na základě způsobené škody, která vznikne na cizím majetku. Některé skutkové podstaty však tento stupeň neobsahují. Například trestné činy úvěrového podvodu, pojistného podvodu a dotačního podvodu, a to přesto že obecný trestný čin podvodu toto ohraničení obsahuje. Vzhledem k tomu že skutkové podstaty v § 220 až § 222 vycházejí z trestného činu podvodu, který je způsobenou škodou podmíněn, bylo by potřeba, aby toto ohraničení bylo dopracované i ostatních forem podvodu, jinak soudce bude muset sám odvozovat stupeň závažnosti od společenské škodlivosti, což se v závěru přibližuje opět k zásadám starého trestního zákonu a ke starému pojetí trestného činu.

Za nedostatek nové úpravy považují snížení horních hranic trestů odnětí svobody u některých trestných činů proti majetku. Je důležité, aby zločiny, které se šplhají do několika stovek milionů nebo miliard korun byly přísněji trestané, než umožňuje nová úprava. Jelikož hrozí nebezpečí, že pachatelé trestných činů proti majetku, kteří způsobili škodu dosahující stovek milionů korun, budou potrestáni stejně jako pachatelé, kteří způsobili škodu v hodnotě desítek miliard.

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., přinesl do českého právního řádu mnoho změn, v oblasti ochrany majetku k výraznějším změnám však nedošlo. Za pozitivní změny považují především přidání skutkových podstat § 230 a § 231 a zároveň i novou úpravu § 232, které se týkají především poškození majetku, v podobě informací na počítačových discích. Myslím, že v budoucnosti bychom se mohli dočkat i rozšíření trestných činů proti majetku vlivem technologického pokroku.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Bernard Madoff a největší finanční podvod. [online]. 2011 [cit. 2012-06-12]. Dostupné z: <http://www.abcbiz.cz/news/bernard-madoff-a-nejvetsi-financni-podvod/>.
- [2] BÍLÝ, Jiří L. *Právní dějiny na území České republiky*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2003, 474 s. ISBN 80-7201-429-3.
- [3] CIBULKA, Karel a Veronika CIBULKOVÁ. *Trestní právo*. 1. vydání. Brno: Institut vzdělávání Sokrates, 2005, 183 s. ISBN 80-86572-21-8.
- [4] Důvodová zpráva k návrhu trestního zákoníku. [online]. 2009[cit. 2011-09-08]. Dostupné z: <http://trestnizakonik.cz/navrh/duvodova-zprava.html>.
- [5] FENYK, Jaroslav, et al. *Trestní zákoník a trestní řád: průvodce trestně právními předpisy a judikaturou, I. a II. díl*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2010. 2000 s. ISBN 978-80-7201-808-6.
- [6] HERDOVÁ, Eva. Co přináší nový trestní zákoník. [online]. 2009[cit. 2012-02-08]. Dostupné z: www.epravo.cz/top/clanky/co-prinasi-novy-trestni-zakonik-55564.html.
- [7] HULVA, Tomáš. *Ochrana majetku*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2008. ISBN 978-80-7201-712-6.
- [8] JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část a zvláštní část*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, 895 s. ISBN 978-80-87212-24-0.
- [9] Klaus vetoval zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. [online]. 2011 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/153624-klaus-vetoval-zakon-o-trestni-odpovednosti-pravnickych-osob/>.
- [10] Listina základních práv a svobod vyhlášená pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Nový trestní zákoník schválen v Senátu. [online]. 2009[cit. 2012-02-18]. Dostupné z: www.skaloud.net/clanky/novy-trestni-zakonik-schvalen-v-senatu-8-1-2009.
- [12] ŠÁMAL, Pavel, et al. *Trestní zákoník. Komentář, I. a II. díl*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 2010. 2500 s. ISBN 978-80-7400-109-3.
- [13] ŠÁMAL, Pavel. *Osnova trestního zákoníku 2004 - 2006*. první vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, 399 s. ISBN 80-7179-527-5.

- [14] Trestní zákon vs trestní zákoník. [online]. 2010[cit. 2011-02-06]. Dostupné z: www.slideshare.net/daportal/trestni-zakon-vstrestnizanikokprilohy.
- [15] ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [16] VRÁNOVÁ, Hana. Rekodifikace trestního zákona z pohledu ústavního práva [online]. Praha, 2009 [cit. 2012-04-07]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/77170/pravf_m/text_diplomove_prace.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
- [17] zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- [18] zákon č. 17/1992 Sb., ochrana životního prostředí, ve znění pozdějších předpisů
- [19] zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [20] zákon č. 418/2011 Sb., trestní odpovědnost právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů